

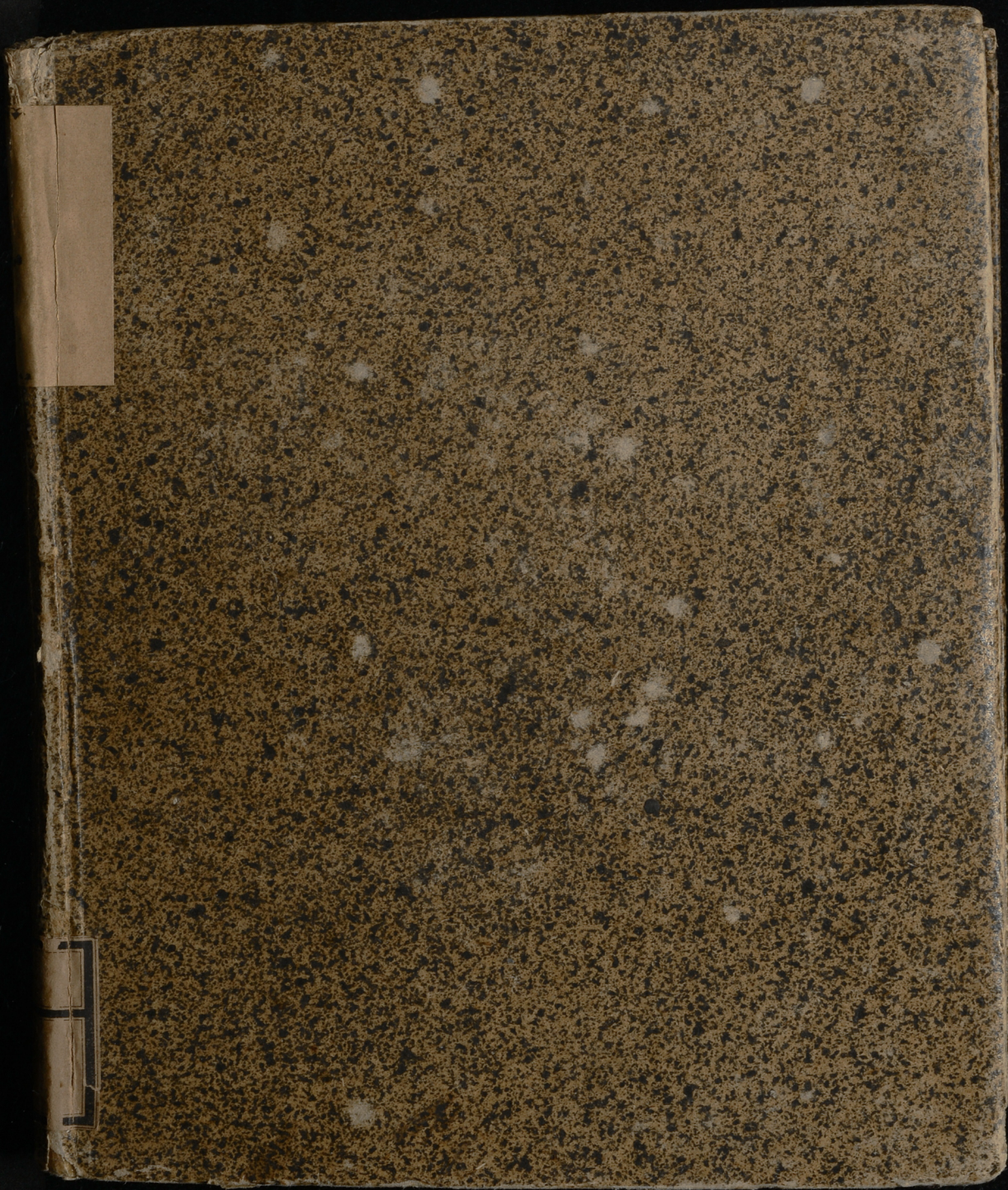
Disputatio Philologico-Theologica In qua Mohammedis De Jesu Christo Sententia expenditur

Basileae: Literis Johannis Brandmülleri, [1703?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn863441793>

Druck Freier Zugang

Og. Tyckoffa

In hoc volumine continentur.

1. J. H. Michaelis historia linguae arae
2. J. Christoph. Clodii de causis contemptus linguae
3. Joh. Guind. Schaefer de itaq. ~~linguae~~ linguae arab.
4. Samuelis Werenfelsii sententia Mohamædi de jese Cor. 14.
5. Martin Lubata Oriens in occidente
6. Joh. Henr. Lysius de usu linguae Syriacae
7. Tychon. Thomaei Tyckoffa de Moran. alha (Cor XVI, 22.
8. Schaefer de excommunicationibus Judaeorum
9. Sam. Werenfelsii de caerimoniis Judaeorum a prophanis scandalis
10. Christoph. Witzler de quatuor iudaicis fabris
11. Regid. Strauchii Odeputnikov. xv. cor.

CI 6 - 102 (1) 1-11.

1817

DISPUTATIO
PHILOLOGICO - THEOLOGICA

4

In qua

MOHAMMEDIS
DE JESU CHRISTO

Sententia expenditur

Quam

אן ישאא אללה

Præfide

Viro Venerando & Excellentissimo

D. SAMUELE WERENFELSIO

S. Theol. D. Loc. Com. & Controv. Prof.

celeberrimo, Patrono & Præceptore

æternum suspicundo

8. Jun.

Ad diem 25. Maji Æræ Dion. 1703.

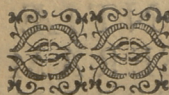
L. H. Q. S.

Publico Eruditorum Examini

subjicit

M. JO. LUDOVICUS FREY,

Basiliensis.

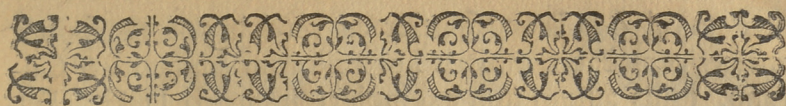

BASILEÆ,

Literis JOHANNIS BRANDMÜLLERI.

NON QUOD DEBET SED QUOD POTEST
VENERANDO VIRO
D. J. JACOBO FREY
ECCL. PAROCHIAL. AD. D. LEON-
HARD. PASTORI VIGILAN-
TISSIMO
AVO SUO
EIDEMQUE STÜDIORUM SUOR. PRO-
MOTORI OPTIME INDIES DE
SE MERENTI
POST
NUNCUPATA PRO OMNIGENA EJUS
FELICITATE VOTA ARDEN-
TISSIMA
STERILES HASCE PAGELLAS
CONATUM SUORUM PHILO-
LOCICO-THEOLOGIC. QUAE
LECUNQUE *Προτέλειον*
DUM
MELIORA DEUS DIESQUE DABUNT
IN
JUGIS OBSERVANTIÆ GRATÆQUE
MENTIS TESSERAM SUBMISSE
OFFERT DISSERTATIONIS
AUCTOR

JOH. LUDOVICUS FREY.

A D L E C T O R E M.

A est linguarum Orientalium insignis & diffusa utilitas & necessitas, ut, juncto bonæ mentis studio, nihil magis ad solidam Theologiæ cognitionem requiratur. Id ego, sacris his studiis dicatus, sedulâ perpendi mente: & jactis primum fundamentis Linguæ Hebraicæ, Chaldaicæ & Talmudicæ apud Celeberrimum D. Buxtorffium, Præceptorem meum in his literis incomparabilem (cujus beneficiorumque ejus ingentium in me collatorum memoriam nulla delebit rapietque sub nube vetustas) cœpi animum quoque adjicere ad Arabicam prolixâ suâ utilitate celeberrimam, ut inter alia etiam Mohammedis deliria, hâc linguâ exarata, cognoscerem. Unde specimen profectuum edituro auctores fuerunt Viri graves, quibus plurima meque ipsum debeo, ut Thema aliquod Disputationis materiam ex Alcorano seligerem. Ego, qui tenuitatis & parum fausti in his literis successus bene conscius eram, nullâ quippe vivi Præceptoris manu-ductione usus, cuique impii nebulonis nugæ tam impensè non arridebant, primò tergiversari, mox id modestè omnino recusare. Cum verò id ipsum urgere non desitissent, illis porrò id denegare religioni ducens, congesti quæ arcta domus curtaque supellex suppeditabat, nullibi ferè non obvia. Cave autem putes, Lector, me nihil omisisse eorum, quæ Muslimi de Christo tradunt. Summa tantum rerum fastigia secutus sum. Innumeras fabellas opinio-
nesque

A

nesque, vulgò ipsis, nec semper ex vero, imputatas, spontè
præterii, unicè fere innixus libro illorum Authentico Co-
rano. Usus autem sum exemplari impresso D. Hinckel-
manni, accuratissimè in ~~XXX~~ versiculos distincto, cui ad-
juxi aliud Manuscriptum à Clar. D. Buxtorfio concessum.
Textum, ubi necesse erat, verbotenus allegavi, additâ meâ
versione Latinâ. Notum enim est, quot innumeris men-
dis scateat Retinensis translatio, quàm barbara, obscura &
ambigua sit, quàm denique confusus ordo Suratarum
aliaque vitia illam commaculent; ut optandum esset, par-
ciùs illam à Christianis contra Mohammedanos usurpa-
tam, nec sæpe ex ambigua phrasi aut interpretis errore do-
gma illis imputatum fuisse, à quo alieni sunt. Longè huic
præferenda quidem est Versio Gallica du Ryer: sed, præ-
terquam quòd nullis Versiculis interstincta sit, æquo ma-
jorem sibi libertatem tribuit Interpres, nimium elegantia
linguæ suæ studiosus, dum pro lubitu sæpe addit, demit,
transponit, integrasque periodos ex commentariis inserit.
Arabica verò, defectu typorum, Hebraicis literis expri-
mere coactus fui: ubi hic modus est adhibitus, ut litera
literæ responderet: cum verò numerus literarum Arabica-
rum Hebraicum excedat, eadem literæ, diversis punctis in-
star Arabicarum literis superimpositis, fuerunt distinctæ:
ut v. g. Arabum Thse exprimeretur, tria puncta $\tau\omega\eta$ fue-
runt imposita. Hæc paucis Te scire volui. Tu verò, Chri-
stiane Lector, sententiam Mohammedicam ita perpende,
ut tibi gratuleris de Veritate & Lumine à Deo concessio, fe-
licitatemque tuam ritè agnoscens, Deo gratias agas: ita per-
pende, ut ad Dominum misericordiæ conversus, eum arden-
tibus Votis implores, ut tandem oculos aperiat misero se-
ductorum agmini, illudque luce Evangelii sui illustret, quò
Christum Dominum Deum & Salvatorem agnoscant.
Vale.

DISPU.

DISPUTATIO
PHILOLOGICO - THEOLOGICA,

In qua

Inquiritur in sententiam Mohammedis circa
J. Christum, ejusque Deitas contra prophanas hujus
Impositoris argutias defenditur.

Quin longè utilissima & ad salutem
obtinendam planè necessaria sit Christi Jesu Salvato-
ris nostri cognitio, nemo Christianorum est, qui inficias
ire audeat. Hinc est, quòd Mens pia ardentissimè deside-
ret, omnique animi nisu eò incumbat, ut indies magis & magis in
ea cognitione proficiat, sibi que Christus reddatur familiarior. Unde
& subinde sese convertit ad diversæ Religionis homines, explo-
rans & investigans, quæ ibi sententiæ & axiomata de eo obti-
neant: tum ut eò magis ab erroribus, quibus vani mortales Chri-
stum involverant, sibi caveat, inque Veritate de eo confirmetur,
tum etiam, ut alios à tenebris ignorantiae ad Lucem cognitionis ejus
perducatur. Hoc sibi semper cordi esse voluerunt pii Christi athletæ, qui-
bus aliquando in aciem pro Christo descendendum fuit. Unus forte re-
lictus est Mohammed, cujus de Christo Jesu opinio non satis inve-
stigata & in liquido posita, tum & falsitatis convicta est. Talium
heroum vestigia, mihi, licet non passibus æquis, legenti, à nemine
æquo rerum arbitro vitio datum iri arbitror, si paucis, quantum
quidem tenuis in his literis profectus permittet, in ejus sententiam
inquiram, eamque, tum ubi fidem nostram firmat, tum ubi eandem
evertere tentat, ex ejus Corano proferam. Eâ autem methodo pro-
cedam, ut ea 1. proponam, quæ humanam ejus naturam tangunt,
ubi non unus Muhammedis nobiscum consensus, 2. quæ divini-
tatem ejus spectant, ubi nil nisi dissensus apparebit.

A 2

CAP.

CAPUT I.

*De sententia Mohammedis circa Christi
Humanitatem.*

1. **Q**Uæ Mohammed de Christi humanâ Naturâ docet, ad tria hæc capita redigi possunt: 1. ad Ejus Nativitatem. 2. Officium indeque resultantem honorem. 3. Mortem ejusque consequentia. Quibus omnibus præmittenda sunt nomina & Tituli, quibus à Mohammede insignitur, quæ præcipuè duo sunt עִיסִי & אֶלְמַסִּיחַ.

2. Nomen עִיסִי *Isa* idem esse cum Hebraico ישוע, vix videtur dubitandum. Solet enim Muhammed in Corano nomina Hebraica variè, servatis tamè plerumq; præcipuis consonantibus, flectere, & modò per Epenthesein, modò per Prostesein, modò per Apharesin, modò per Metathesein, plerumque etiam per Vocalium mutationem, aliâq; ratione immutare. Sic ex Hebraico יוֹנָה Jona Arabicum يونس, ex אהרן Aaron הרון, ex למך Lamech למך, ex גוליית Goliath גולית, ex משה משה מוסי, ex שלומן Salomo סלימאן, sic ex Hebraico ישוע Jesus Arabum عيسى factum est. Bene Baidavi Alcorani interpretæ אדם אענמי *Isa Arabizatum est Ischua*: dicunt enim *nomen barbarum*, esse. Unde patet, quàm absfona & inficeta sit alia ejusdem conjectura, quâ illud derivat ab Arabico عيس albo nigroque distinctus sui, proprieque *de Camelis* usurpatur. Quæ enim, ut de forma nominis grammaticaque flexione taceam, significationis hujus verbi cum derivato suo convenientia?

3 Alterum nomen, quo illum indigitat Mohammed, est celebre nomen אֶלְמַסִּיחַ, quod ipsi quoque frequentissimè in Alcorano attribuitur. Unde Suratâ 3. v. 40. אَسْمَا أَلْمَسِيحِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ. *Nomen ejus est Almaficho, Isa, Filius Mariae.* Et hoc quoque nomen idem cum Hebraico מֶשִׁיחַ, quo Christus in Sacra Scriptura notatur, esse, dubitare nos non finit tum radicalium identitas (מסִיחַ enim, demto pro more א articulari, planè idem est cum Hebræorum מֶשִׁיחַ & Arabico Sin inter se, ut ubique, permutatis) tum Arabicæ S. Scripturæ Versiones, tum & ipsorum Arabum, nominatim Baidavi consensus. Licet verò agnoscant, hoc ex nominibus maximè nobilibus esse, tamen non multum de Significatione vocis sunt solliciti: Unde Samachfcharius in Alcoranum Commentator existimat, essetantum

tantum distinctivum, quod hoc modo Christus ab aliis dignoscatur & secernatur, instar aliorum nominum propriorum. At Baidavi paulò scrupulosius in Etymologiam vocabuli inquirit, variásque ejus notationes illi accommodat, licet parum feliciter: Dicitur, inquit, מן אלמסה לאנה מסה באלכרכה או במא טהרה מן אלהנוב או מסה אלארץ ולם יקם פי מוצע או מסחה גבריל; à *masacha*, quod sit *creatus in benedictione* (& hæc est communior Arabum derivatio) aut quod Deus eum purum servaverit à criminibus, aut peragraverit terram, nec subsiterit in ullo loco, aut unxerit eum Gabriel. Quid verò opus, omnes Arabicæ vocis Significationes sollicitando, tam ridiculas confingere etymologias ab illo, qui concedit esse originis Hebraicæ, cum vel tyronibus notum sit משה apud Hebræos nil aliud notare, quam *ungere*, unde משיח *unctus*: quo tandem per ambages Baidavius pervenit: licet deceptus Alcorani sui næniis, unktionis auctorem Gabrielem assignet.

4. Circa Conceptionem & Nativitatem Christi (ut rem ipsam aggrediamur) docent nos Sacræ Literæ, illum à B. Virgine Maria per actionem Spiritûs S. modo quodam miraculoso nobisque incognito imprægnatâ & sanctificatâ, genitum, ab eaque veram humanam naturam accepisse, sine interventu Viri tamen, huncque conceptum ab Angelo Gabriele, non sine stupore Virginis intactæ nulliusque sceleris consciæ, illi prænunciatum fuisse. Nihil ferè horum est, quod non itidem suis inculcaverit Mohammed, & ut insigni miraculum deprædicaverit. Unde tam frequens appellatio Christi in Alcorano ابن مريم *Filius Mariæ*, ad designandum, illum quidem Matrem habere, Patrem non itidem. Notandum enim, Arabes ut plurimum in descriptione nominum propriorum, vel omnino Parentum nomina silentio transmittere, prout plerumque in Corano, vel homines à Patribus aut Filiis, omisâ matre, denominari: Sic celebris in Alcoranum Commentator Samachscharius vocatur *Abul Kasim Mahmud Ibn Mahmur* ابن ماحمور *Emericus* ابن عمري *Omar Ibn Mohammed* &c. Sic Medicus Avicenna ابن سينا *Ibn Sina*. Cum ergò huic fo'i Matris nomen adjungatur, subsit causa aliqua necesse est hujus agnominatiois, quæ non alia est ab ea quam indicavi. Egregiè Samachschari: *אלאבנאא ינסכנן אלי אלאבאא לא* *אלי אלאמהאר פאעלמת בנסכתה אליהא אנה וולד עיר אב פלא*

Filii denominantur à Patribus : non verò à **אמרי** ! פלא ינסב אלא אלי אמרי !
Matribus : disciū igitur ex denominatione ejus (Isa) à Matre, quòd natus fit
sine Patre, nec denominetur nisi à matre sua.

5. Et quid multis? Integrum hujus rei processum, Angeli al-
loquium, Mariæque responsum, miraculum hoc plenè confirmans,
describit Surata 3. v. 42. & seq. Ne verò quis de hujus rei *אדו-
ועמיות* conqueratur, subjungit v. 52. modum, quo id factum sit :
אן מתל עיסי ענר אללה כמתל אדם הלקה מן תראב תם קאל
Utiq; similitudo Iesu apud Deum est sicut similitudo Adami : לדה כן פיוכן
quem creavit ex pulvere, dein dixit ei : esto : & erat. Agnoscit Mohammed
miraculi hujus veritatem, ne quis verò dubitet de ea, ac si res effet
nullius exempli, imò impossibilis, proponit creationem Adan *יזי*,
quà eadem vis & omnipotentia sese exeruerit, quæ in nativitate
hac ex sola Virgine. Hunc dicti sensum esse confirmat Samachschari
glossa : **אן שאן עיסי וחאלה כשאן אדם הלך אדם מן תראב ולם יכן**
Conditio & status Iesu est sicut conditio עיסי ;
Adami : Creavit Deus Adamum ex pulvere, nullo tum Patre & Matre existen-
te : Eodem modo Iesum. Quin & ipsius Spiritus S. operationis mentio-
nem facit, licet non eandem personam intelligat. Sur. 21. 91. **וארתי**
אחצנת פרנהא פנפתנא פיה מן רוחנא ונעלנאהא ואבנהא איה
Quæ (Maria) munitam custodivit pudicitiam suam : & inspiravi.
mus ei de spiritu nostro ; posuimusq; eam & filium ejus signum vel miraculum
scientibus, vel (in seculis.)

6. Unde quoq; sortem & conditionem Mariæ immensum
quantum extollunt, illam ut omnium mulierum felicissimam cele-
brant, cui Deus tantū Filium tam prodigioso miraculo editum indul-
serit Sur. 3. 37. **קאלת אלמלאיכה יא מרים אן אללה אצטפאך וטהרך**
Dixerunt Angeli, ó Maria, certè elegit ואצטפאך עלי נסאא ארעאלמין ;
te Deus, purificavitq; elegit te supra feminas (seculorum, id est, interprete
commentatore והב לך עיסי מן עיר אב ולם יכן דלך לאחר מן
Dedit tibi Isa sine Patre, nec hoc contigit ulli unquam mulierum. אלנסאא ;
Unde & illā inter Mulieres perfectas, quas quatuor tantū numerant
Ashā, Mariā, Hadigā & Phatimā, recensent, insigni scilicet honoris ge-
nere illā ornaturi. Mitto innumeras fabulas & mēdacia circa hūc partū
Virgineum

Virgineum; tum propriâ infanientis ingenii lubricitate confectas, tum ex antiquorum Hæreticorum sterquilinio collectas, tum & ex Libro quodam nugacissimo, *Evangelium Petri de miraculis Christi infantis*, inscripto, immensi furto transumptas, de educatione Mariæ, Cibatatione ejus coelitus suppeditata, de Tempore quo uterum tulerit, de Trunco Palmæ, ubi partum ediderit in lucem, de modo aliisque quæ nugivendus homo sectatoresque ubique crepant.

7. Vix tamen silentio transmitti potest insignis stupor & crassissimus Mohammedis error de Parentibus Mariæ. Existimat hîc verè נבי אלמאי, *Propheta illiteratus* [quis enim ei hunc titulum, quo tantopere in Corano gloriatur, invidet?] Mariam natam fuisse ex Amrano Patre Mosis & Aaronis, confundens Mariam sororem Mosis & Aharonis cum Θεοτόκῳ. Cum enim ex Exod. 6. cognovisset, Mariam quandam appellari Mosis sororem, sine ulteriori inquisitione conclusit hanc eandem esse cum Matre Iesu: eodem argumento, ac si titulus Muhammed, quo plurimi Arabum insigniuntur, necessariò quem in magnum Orientis Prophetam commutaret. Viderunt hoc faniores Muslimorum: ne verò turpissimum hunc Pseudoprophetæ sui lapsus & ἀνιστορησίαν confiteri cogantur, solito acumine, non quæ scripsit dixitve, illi attribuunt, sed quæ scribere debuisset, quodve dixisse, optarent. Unde desperatione adacti, modò ipsum Scripturæ textum sollicitant, modò sensum alienissimum & insulsissimum ei affingunt, modò duos fingunt Imranos, unum N. alterum V. T. quò hoc dedecus Prophetæ sui pallient, & nil profuturo fuce oblinant: incassum enim laborant insurguntque contra lucem meridianam: En ipsa impostoris verba in non alium sensum torquenda Sur. 3. 30. & seq. *אן אללה אצטפי אדם ונוחא ואל אבראהים ואל עמראן - אד קאלת אמראת עמראן דב אני נדרת לך מאז פי בטני - פלמא וצעתהא קאלת רב אני וצעתהא אנתו - ואני סמיתהא מרים - פכפלהא זכריאא &c.*
Certe Deus elegit Adamum & Noachum & familiam Abrahami & familiam Imrani - cum dixit Uxor Amrani: Domine, utiq; vovi tibi, quod est in ventre meo - & postquam enixa fuisset illam, dixit: Domine, certe enixa sum foemellam - vocaviq; eam Mariam - & educavit eam Zacharias, Pater Iohannis Baptistæ, quem ejus infantia præfecit Mohammed. Porro audire gestirem, quænam sit illa Maria Sur. 19. 57.

cui ad ingressum Angeli attonitæ v. 17. promittitur puer ex illa
 oriundus, ceteraque omnia, quæ antè ex Sur. 3. citavimus, attri-
 buuntur. Sanè nî omni sensu oculisque careant, de alia intelligi ne-
 queunt, quàm de Matre Iesu. Hæc tamen ipsa, quæ v. 28. מרים
 Maria vocatur, mox sequenti versu compellatur יח אחת הרון
 O Soror Aaronis. Sed satis de puerili hoc errore, quem oculi aperti
 refellunt.

8. Accedimus ad munus & Officium Christo impositum, de
 quo etsi Mohammed, ignorans videlicet Regium & Sacerdotale
 ejus munus, non tam magnificè sentiat, in doctrina tamen de Offi-
 cio ejus Prophetico non adedè longe à nobis abit. Credimus præeunte
 S. Scripturâ, Iesum magnum illum Prophetam, in Veteri Testa-
 mento sæpius promissum, suo tempore à Deo missum in hunc mun-
 dum fuisse, ut populum de verâ salutis viâ instrueret, ac in fide Pa-
 trum confirmaret, additis magnificis & stupendis operibus & mi-
 raculis. Omnia hæc iidem credunt Muslimi. In catalogo Prophe-
 tarum à Mohammede Sur. 4. 161. contexto notatur & פסא
 Sic & Sur. 6. v. 4. unde & nomen رسول الله Apostolus Dei, ab ארסל
 missi, ei attribuitur, quasi missus in mundum, qui hominibus viam
 salutis monstraret. Nec hoc modò: quin & sub V. T. sæpius pro-
 missum concedunt: hinc inter alia ei quoque Vaticinium Iacobi de
 Schilo applicant, indeque Christum Messiam esse probant. Præ-
 clara profectò Ahmed Ibn Edris de hoc loco sunt verba, probaturi
 in Iesu prophetiam hanc impletam esse: ubi tandem in hæc Verba
 desinit: והו דליל קאטע עלי נבוה עיסי עליה אלסלאם ואן מוסי עים
 אחבר אנחם יכונון פי דלד וקת עלי כאטל ואן אלחק יאתי מע אלמסיה
Atq; hoc argumentum convincit de Prophetia Iesu:
Super quo sit pax, nunciavit enim Moses, f. m. illos futuros eo tempore Vanitati
addictos, veritatem autem venturam cum Messia, abluturo Vanitatem Ve-
ritate.

9. Missum igitur à Deo in mundum, mandatum ejus plenè
 executum, promissiones & Legem confirmasse, populum in via
 Iustitiæ instituisse. Evangelium accepisse & tradidisse, rebellibusque
 & incredulis gravissimas poenas denunciassè constanter docet Mo-
 hammed. Sic enim Angeli, Sur. 3. 43. puerum ex Maria nascitu-
 rum illi commendant: ויעלמה אלכתאב ואלחקמה ואלתוריה
 ואלאנגיר

Et docebit (Deus) illum Librum ואלאנגיל ורסול אלי בני ישראל ;
 & Scientiam & Legem & Evangelium, & Legatus erit ad Filios Israel. conf.
 v. 44. ומצדקא למא בין ידי מן אלתוריה פאתקוא אללה ואטיעון אן
 Et verificabo [ipse אללה רבי ורבנס פאעברוה הדא צראט מסתקים ;
 hic loquens introducitur] sive, confirmabo , quodcumq; coram me est de
 Lege - Timete igitur Deum & obedite mihi : Utiq; enim Deus Dominus meus &
 Dominus vester est : colite illum . hæc enim est via recta. Addantur his ver-
 ba Iesu, quæ jam in cu- is locutus fuerit Sur. 19. 31. קאל אני עבר
 אללה אתאני אלכתאב וגעלני מברכא אינמא כנת וגעלני נביא
 Dixit, Ha, ego sum Dei mi- &c. ואוצאני באלצוה ואלזכה מא דמת היא
 mifer, tradidit mihi librum, constituitq; me Prophetam, meq; felicem & bene-
 dictum posuit, ubicunq; fuero : injungit mihi preces & elemosynam, quoad
 vivam &c.

10. In specie verò & præcipuè ad munus ejus pertinere credit
 Mohammed Evangelium, à Deo per Angelum ei traditum, filiisque
 Israel jussu Numinis propositum. Hujus passim non sine magno ho-
 nore mentionem facit : hoc populo ut Librum sapientissimum &
 Deo dignissimum commendat : ad hoc gravibus verbis sæpius illos,
 qui curâ salutis suæ ducuntur, cœlestisque fœlicitatis compotes fieri
 volunt , amandat : gravissimas econtrâ pœnas acerbamque Dei
 iram, negligentes & contemnentes manere ingeminat. Elogium
 ejus describit Sur. 5. 50. אלאנגיל פיה הדי ונור ומצדקא למא בין ידי
 מן אלתוריה והדי ומועטה לרמתקין וליחכס אהל אלאנגיל במא אנור
 Et dedimus Iesu Evangelium , in quo est rectus ductus & lu-
 men, & confirmat id quod ante datum fuit de Lege , in quo, inquam, est rectus
 ductus & monitum Deum timentibus : & judicet populus Evangelii juxta id,
 quod Deus demittens docuit in eo. Pœnam vero à Deo incredulis & ino-
 bedientibus infligendam proponit Sur. 3. 49. פאמיה ארדין כפרויה
 פאעדרבס עראבא שרדיא פי ארדניא ואלאחורה ומה להם מן נאצרין ;
 Quicumq; verò infideles fuerint , puniam illos pœnâ gravi in mundo hoc &
 futuro , nec erunt adjutores vel patroni ipsis. Præmium verò sequenti-
 bus verbis v. 50. &c. Unde & in articulis fidei Mohammeda-
 norum, à Propheta mox post vocationem suam propositorum, re-
 ferente Elmacino, ultimus est, ut quis אצדק אלאנגיל ואלתוריה ve-
 rum agnoscat Evangelium & Legem.

11. Non descendam nunc ad speciales Iesu conciones , ad-
 B monitiones

monitiones, vel Vaticinia , à Mohammede non uno in loco Al-
 corani descripta : Animadversione tamen non indignum videtur
 audax & impudens impostoris commentum Sur. 61. 6. propo-
 situm. ואך קאל עיסי אבן מרים יא בני ישראל אני רסול אללה
 אליכם מצדקא למא בן ידי מן אלתוריה ומשרת ברסול יאתי מן
 בערי אסמה אחמד פלמא גאאהם באלבינאת קאלוא הדא סחר מבין:
 Dixit Isa : O Filii Israel , profectò sum Apostolus Dei ad vos , verificans
 Legem quam habemus , annunciansq; Apostolum venturum post me , cuius
 nomen est Ahmed : postquam autem venit cum claris signis , dixerunt :
 hæ sunt prestigie manifestæ. Dicitur hic Mohammed , Iesum jam
 olim sibi testimonium præbuisse , suumq; adventum, quin & no-
 men אהמד diu antequam cognitum fuerat, prænunciassè.
 אהמד enim idem nomen cum מהמד esse docet, tum Etymologiæ iden-
 titas, utroque à Rad. חמד laudavit, & in 2da Conjugatione valde
 celebravit , derivato , tum promiscuus harum vocum usus, tum
 & Baidavi glossa. Huc etiam pertinent verba Samachschari:

אלנבי אלמועוד אלרי הו מכתוב פי אלתוריה ואלאנגיל והו מהמד:
 Propheta promissus , qui est scriptus in Lege & Evangelio , is est Moham-
 med. Hæc scilicet erat causa , quare Mohammed tantis honori-
 bus Iesum prosequeretur , tot encomia in Evangelium congere-
 ret , illud omnibus tantâ curâ & serio commendaret ? Sic sane vi-
 detur. Unde præmia promittuntur sedulis hujus Suratæ Lectori-
 bus. מן קרא סורה אלסף כאן עיסי מצליא עליה ומסתעפרא לה מא
 ראם פאלדניא והו יום אלקימה רפיקה :
 Ordinis , pro eo Iesus orat , & remissionem peccatorum pro eo petit , quam-
 diu erit in hoc mundo , dieq; resurrectionis socius ejus erit.

12. At verò cedo locum, ô Mohammed ! quo libro, quo
 capite, aut versiculo Evangelii hoc nomen legitur? Vel ubinam ea
 lacuna, ubi id necessariò antecedentia & consequentia, ora-
 tionisq; tenor efflagitet? Omninò, inquit Ahmed Ibn Edris,
 en locum Ioh. 17. 17. hic est ille Παράκλητος, hic Moham-
 medis nomen olim lectum. Hicne verò ille Paracletus? Qui tot in-
 nocentissimorum hominum capita infestis & cruentis armis im-
 petiit? Hicne ille Spiritus Veritatis, quem mundus non capit,
 qui tot carnales & mundanos homines deliriis & vanissimis com-
 mentis:

mentis excœcavit, tot sermones apertâ fronte pugnantes ut cotidem Oracula cœlitus delapsa, protulit? At, ubi tandem ejus nomen habemus? Evolvantur omnia N. Testamenti, primæ, mediæ & infimæ ætatis, exemplaria, conferantur omnes Orientalium & Occidentalium translationes, addantur vetustissimorum Patrum & Commentatorum animadversiones, & vel unicum proferatur alicujus fidei exemplar, in quo nomen hoc lectum. Quæ porro hujus eradendi ratio, quid exinde utilitatis? Quid impulisset homines ante Mohammedem tantâ sævitiâ in ignotum sibi nomen uti? Quis tandem adedè potens, ut omnia Evangelii, Versionum, Commentariorumque ejus exemplaria, ne unico excepto, in manu habuerit, innocentissimumque nomen infausto obelo configere & effurcillare in animum induxerit, nemine mortalium ad tale nefas reclamante. Hæc Prophetam illum prius animo volvere & perpendere æquum fuisset, priusquam tam apertum àque omni verisimilitudine remotum mendacium orbi propinasset.

13. Alio modo sibi evadendum ratus Ahmed Ibn Abdollahim, *Nomen Paracletus*, ait, *idem notat quod Ahmed*: omninò ergò Mohammed est ille Paracletus. Quid? quasi verò tam rudes & ignari essemus, ut hoc tam facile nobis persuaderi sinamus: Quis unquam audivit, græcam vocem Παράκλητος idem notare ac, *laudatissimus vel celebris*? Fallitur nugivendus homo, & crassam suam incitiam nimis quam manifestò prodit, consulâ hâc voce cum illa περικλυτός *inclutus*: adedè nil nisi errores & mendacia spirant isti homines. Quantò convenientius idem Author aliud Iesu vaticinium Prophetæ suo accommodant Ioh. 14. 30. *Venit enim Princeps mundi hujus, sed in me non habet quicquam*: ubi per Principem hujus mundi intelligit Mohammedem. Bellè sanè, acutè, nihil supra; quàm egregiè honori Magistri sui consulit fidissimus discipulus! Unicum, quod hic culpamus, est, quòd hoc ad deprecationem & depressionem Christi nostri spectet. Sic enim corruptè locum hunc exprimit Ahmedus: ארכון אלעאלם סיאתי וליס פי *Princeps mundi veniet, & non erit in me quicquam*. Hoc, inquam, שיא eò tendit, ut doceat Diabolum vel Mohammedem [liceat enim, præeunte doctore Muslimo, hæc nomina permiscere] religionem

& doctrinam Christi aboliturum. Cæterum de hoc encomio, Prophetæ suo tam fervidè vindicato, quis ei litem moveret?

14. Videmus ergò Iesum à Mohammede ut inclytum Prophetam & Apostolum Dei, doctrinamque ejus ut purissimam & castissimam laudibus tolli: nondum tamen subsistit. Illum enim stupendis operibus & miraculis, divinæ suæ doctrinæ fidem facientibus, celebrem fuisse, porro docet. Sic enim Suratâ jam sæpe citatâ 3. v. 43. ipse loquens introducitur. *אני קד גיתכם באיה מן רבכם אני אהלק לכם מן אלטין כהיה אלטיר פאנפה פיה פוכן טירא בארן אללה ואלאכמה ואלאכרין ואחי אלמותי* *Utiq; ad vos veni cum miraculo à Domino vestro: ego creabo vobis aliquid ex luto instar formæ avis, in quod inspirabo, ering; avis permissione Dei & sanitati restitutam cæcum ab ortu & leprosum, & vivificabo mortuos permissione Dei.* Plane his gemina sunt, quæ recenset Sur. 5. 110. ubi addit: *אד גיתכם כאלכניאת פקאל אלדין כפרוא* *Cum adduxisti, Iesu, illis clara miracula, dixerunt, quicunq; erant ex iis infideles, nihil hoc aliud est, nisi manifestum fascino.* His tandem subjungit Historiam miraculi cujusdam à Iesu patrati: quæ ex vero corrupta videtur eadem esse cum illa Ioh. 6. Apostolis mensam è cælo variis instructam ferculis desiderantibus, Magister eorum indulget: precibusque ea de re ad Deum fufis, mox Deus è cælo illam demittit. vid. v. 112. 113. 114 &c.

15. Tanta & talia cum Muhammed de Iesu nostro tradat, non mirum est illum maximo apud illos honore celebrari. Unde Sur. 3. 40. vocatur *וגיהא פי אלדניא ואלאהרה* *Illustris in hoc mundo & in futuro: Quâ vero ratione illustris?* Dicat hoc Baidavi: *אלונאהה פי אלדניא אלנבוה ופי אהרה אלשפאעה* *Præstantia illa consistit in hac vita in Prophetia, in alterâ vero in intercessione.* Cum igitur tam præclaro epitheto à Mohammede decoretur, nulli alii Prophetarum ab eo attributo, patet illum cæteris ex sententia ejus præstare: quod idem ex aliis illi tributis demonstrari posset. Nec huic credo obstare, quod habetur Sur. 5. 79. *מא אלמסיה אכן מרים אלא רסול קד חלת מן קבלה רסל ואמה צריקה כאנא יאכלאן אלטעאם: Christus* *Mariæ Filius non est nisi Apostolus, jam venerunt ante eum alii Apostoli, & Mater ejus justa est, ambo comederunt cibum.* Licet enim facile dem, illum non unâ contradictione sese involvere, tamen in hoc loco nullam

nullam video pugnam cum eo, quod jam produxi. Nam antecedentia docent, Mohammedem his verbis aliud non intendere, quàm ut Christum neget esse Deum: Unde subjungit, in hoc Prophetis cæteris omnino similem, nec ullo modo superiorem, nudum quippe hominem, cibo & potu indigentem: licet interim ei non denegat varias prærogativas præ cæteris Prophetis, quas alibi tangit.

16 Hanc Magistri de Christo opinionem sequuntur ipsius discipuli (apud quos nomen Christi in magno honore) ipsum insignem, miraculisque clarum Prophetam fuisse, fatentes, nec absque elogio de eo loquentes: Sicut Turcæ ipsius nomini honoris titulum præfigunt, illum *הצרת עיס* *Haddrette Isa* appellantes. Nec hoc modò: tantâ reverentiâ ejus nominis cultiores saltem ducuntur, ut si forte injuria ipsi illata fuerit, graviter indignentur, & quandoque eam ulciscantur. Varia hujus rei exempla è gentis illius Historiis proferre liceret. Unicum nunc compendii ergò à Thoma Smith Anglo V. C. in *Epistola de Moribus ac Institutis Turcarum*, scripto consignatum adduxisse sufficiat. Judæus quidam Gallipoli urbe Thraciæ maritimâ ad Propontidem, mercatori Anglo male infensus, postquam putidissima convitia in illum evomisset, tandem etiam, quò illum maximè ureret, Christo maledixit. Verùm non impune tulit Verpus hanc impiam oris virulentiam: abripitur ad ædes Judicis: testes adducuntur, qui ipsum *Hadrette Isa* D. I. probris & conviciis lacessivisse confirmant: factum liquebat: sine morâ igitur fustibus illum coedi Iudex mandat (nec enim longâ deliberatione in re aperta opus erat) in tantæ blasphemiæ pœnam.

17 Et hæc quidem Mohammedis de Christi Officio honorique illi debito fere sententia in Alcorano descripta, est. Ubi videre licet non unum, cum Christianis consensum in hoc nobilissimo capite. In ruborem dare hoc meritò Judæos deberet, qui tantopere Christum nostrum abominantur, nec horrendis conviciis ejus sanctissimum nomen proscindere verentur, illum nonnisi *הרשע ממור, נוצרי המקולל* & quæ alia splendida bilis & liventis animi ærugo nomina dictat, nuncupantes. Qualiscunque tamen hic sit consensus, non tollit in pluribus dissensum, præsertim circa Christi munera. Nam 1, ignorat Mohammed officium ejus Regium &

Sacerdotale , quæ geri nequeunt sine naturæ divinæ participatione, quam abnegat, de quo postea. 2. Circa ipsum Munus Propheticum conceptus fovet valde imperfectos. Cùm enim Christus proprio nec aliunde accepto lumine gauderet, nec aliunde Spiritum, in proprio corpore hospitantem, accipere necesse haberet, Mohammed divinitatem ejus abnegans, in hoc cæteris Prophetis planè similem existimavit: ex quo fundamento porrò judicavit, ministerium ejus non secus ac aliorum Prophetarum externâ tantùm operâ absolvi: cùm tamen Christus mentem ipsam interiori sermone alloquatur, victamq̃ue sub jugum mittat, Porrò 3. Evangelium, in quo conciones Christi conscriptæ sunt, variè maculatum & adulteratum ad nos pervenisse credit. Nec 4. de ejus miraculis satis præclarè sentit: cùm enim prope innumera, inq̃ue omni fere naturæ parte ea ediderit, vix unius atq̃ue alterius, nec sine mistura fabularum mentionem facit: cumq̃ue illa pro arbitrio & propriâ potestate peregerit, ea omnia Mohammed solius Dei potentiæ ascribit: unde miraculis Iesu continuò subjungit, illa facta esse בארן אללה *permissu Dei*. unde 5. mirum non est, honori ejus non plus Mohammed consulere, seq̃ue illi longe præponere: quæq̃ue alia etiam discrimina non pauca elucet.

18. Sequitur tandem finis Vitæ Christi ejusq̃ue mors, circa quam iterum diversus à nobis abit Mohammed. Passionem enim Christi silentio transmittens, mortuum, crucifixum, resuscitatumq̃ue omninò negat. Ne verò omnis veri color huic commento desit, utq̃ue tot testimonia de morte Christi eludat, rem hoc modo, testibus Mohammedanis, concepit. Iudæi undiq̃ue discurrentes, Iesum Salvatorem ad crucem quæsiverant: Subito verò tumultu non satis cauti alium in ejus figuram & similitudinem mutatum (Iudam vulgò dicunt) ejus loco arripiunt, eumq̃ue condemnatum infelici patibulo affigunt. Christus verò elapsus interea in cælum à Deo per tectum elevatur, ad extremum diem ibi permanens. Hinc vulgò creditum Christum mortuum, cùm tamen ejus vice alius crucem perpeffus sit. Ipsum verò audiamus Mohammedem eadem fere docentem Sur. 4. 155. וּבִכְפָּרָהּ וְקוֹלָהֶם עָלֵי מַרְיָם בְּהַתְּאָנָא עֵשִׂימָא וְקוֹלָהֶם אֲנָא קַתְלָנָא אֶלְמַסִּיחַ עֵיִסִי אֲבָן מַרְיָם רְסוּל אֱלֹהִים וּמָא קַתְלוּהּ וּמָא צִלְבוּהּ וּלְכֹן שִׁבְחָה לְהֵם וְאֵן אֵלְדִין אַחַתְלַפּוּא פִּיה לְפִי שֶׁךְ מִנָּה מָא לְהֵם כִּה מִן עֵלְם אֱלֹהִים אַתְכַּאע

Propter : אַתְּבֹאֵעַ אֶלְטֵן וּמֵאָה קַתְלוּהּ יִקְיִנֵּנָה בַל רַפְעָה אֱלֹהֵהּ אִלִּיהּ :
infidelitatem suam (induravit Deus Iudæos) & propterea, quia dixerunt
 contra Mariam contumeliam magnam, cum dixerunt: nos utiq; occidimus
 Messiam Jesum, Filium Mariae, Apostolum Dei: nec tamen eum interfecerunt:
 nec crucifixerunt: certè visum tantùm est illis, & quicunq; de hoc contro-
 vertunt, habent dubium de eo, nec quicquam de eo sciunt: Sed tantùm opi-
 nionem sequuntur, nec interfecerunt eum verè: Sed elevavit eum Deus ad
 sese. Clarius aliquantò id exponit Samachschari Commentator,
 dum ita Christum: discipulos alloquentem introducit. אִיכֶם יִרְצִי
 אִן יִלְקִי עֲלֵיהּ שְׁבָהִי פִיקְתִּל פִּיצֵלֵב פִּידְחִל אֶלְגֵּנָה פִּקְאֵל רִגְלֵ מִנְהָם
 Quis vestrum vult indui: אַנְיָה פִּילְקִי אֱלֹהֵהּ שְׁבָהִיהּ פִּקְתִּל פִּצֵּלֵב :
imagine meâ, & occidi, & crucifigi, ingrediq; in hortum [Paradisi:]
 dixit quidam ex illis: Ego: coniecit igitur Deus imaginem ejus in eum, &
 occisus crucifixusq; fuit: והֵם יִטְנוּן אַנְיָה עֵיסִי, illi verò existimarunt,
 hunc fuisse Jesum.

19 Unde opinionem hanc hausèrit, non adèd difficile est con-
 jectare. Cùm enim satis constet, illum à Sergio, Monacho variis hæ-
 resibus imbuto sæpius delusum, antiquas & sepultas hærefes velut
 ex orco revocasse, sicut hujus non unum in Alcorano extat indi-
 cium, promum est colligere, illam veterum Cerdonianorum, Mar-
 cionitarum, Cerinthianorum aliorumq; Christo non verum cor-
 pus sed *Φάντασμα* quoddam imponentium, Docetæ inde disto-
 rum, erroribus & deliriis incunabula sua debere. Planè geminum,
 ovumq; ovo non similis, quam Basilidis circa hanc rem somnium
 Mohammedis sententiæ est, quod Irenæus & Epiphanius descri-
 bunt. Jesum enim ad crucem deductum, transfigurâsse Simonem
 Cyrenæum in suam speciem, ut nemo non existimârit, illum fu-
 isse Jesum, ipsum verò vicissim Simonis figurâ fuisse indutum, im-
 pius homo nugatur. Jesum porrò Spectatorem egisse, irritosq; con-
 atus non sine cachinno tuentem, illæsum cælum petivisse som-
 niat. Digna scilicet visâ impuri hæretici Sententia Prophetæ, quam
 aliquatenus interpolatam, Iudâ in locum Simonis substituto,
 populo suo instar oraculi commendaret, acriter in dissentientes in-
 vectus.

20. At verò tantam apud nos vim Pseudoprophetæ insultus
 impiaq; deliria non obtinent, ut è vestigio in ejus sententiam
 nullâ

nullâ omninò ratione nixam, omniumque fere hominum confen-
 fui repugnantem, manibus pedibusque descendamus. Charior no-
 bis illa mors, firmior illius apud nos recordatio, preciosior de-
 ni que ille pro mundi peccatis fusus cruor, quàm ut his verborum
 ampullis ab ejus certitudine dimoveamur. Quam enim 1. hujus
 tuæ opinationis affers rationem, ô Mohammed? Quis Evangeli-
 starum aut Apostolorum, imò quis fide dignus historicus hujus
 vel verbo mentionem facit? An suffecerit hæc dictare? **האמתו**
Date demonstra : כרתאנכם פאתו נכתאנכם אן כנתם צאדקין :
tiones vestras [liceat enim Te tuique similes iis verbis alloqui, quibus
 subinde nos licet injustè oppugnas] *proferte librum vestrum, si vera di-*
citis. Sur. 21. 24. & 38. 17. Credendum scilicet absque exami-
 ne erat homini, de tot manifestis contradictionibus, fabulis, cras-
 sissimisque erroribus convicto. 2. Annon id Prophetarum Ora-
 cula clarè & disertè prædixerant, Christum non alium passurum?
 Vide Psal. 22. Esaj. 53. Dan. 9. *ἐπι ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν*
Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ. Luc. 24. Annon id omnia
 V. T. Sacrificia, variæque cœremoniae diu jam antè in hunc finem
 institutæ adumbrarunt? In quem porò V. T. Patrum fides &
 spes à Sacris Scriptoribus tantopere sæpius celebrata, totque um-
 bris & figuris sustentata, ferebatur? Christum an verò Iudam? ne
 fiverit id Deus!

21. Et 3. Quis crediderit, tot mille hominum, cùm præter
 solennem confluum Paschalis festivitas numerum auxerit, sum-
 mâ diligentia ad omnes ejus nutus attendentium, oculos ita fasci-
 natos fuisse, ut nulli horum de fraude suboluerit? Quis crediderit,
 Christum fidelissimos suos discipulos, cum quibus tam familiari-
 ter antè egerat, quosque de mysteriis Regni cœlorum instruxerat,
 non id abnuente Mohammede, subitò mutatum ita deseruisse,
 ut omne commercium cum illis abruperit, tamque turpi errori
 mancipatos reliquerit, quò non ipsi tantum errarent, sed & myria-
 des hominum præconio suo seducerent? At forte de hoc errore à
 Magistro moniti tamen alios seduxerant! Quæ verò dissimulatio-
 nis hujus ratio? Quid utilitatis ex veritatis hujus occultatione
 natum? Imò annon longè plus ex ejus propalatione sperari
 poterat? Unde carceres, equulei, exilia, mors denique nisi ex
 mortis

mortis Christi, indeque sequentis resurrectionis publica testifica-
 tione? Miseros mortales! qui solâ erroris confessione vitam re-
 dimere, multoque majorem hominum numerum ad doctrinæ suæ
 assensum pertrahere potuissent: quibus enim Christus crucifixus
 non erat scandalum? Porro quomodo tandem Dei Providentia
 excusabitur? Christus à Iudæis ad mortem quæritur: in aliam fi-
 guram conversus elabatur: alius & pessimus ejus loco patibulo af-
 figitur: omnes Iesum Nazarenum crucifixum esse credunt: Apô-
 stoli ejus id sedulò omnibus inculcant, id unum ferè agunt: ut
 Christus crucifixus & mortuus colatur: quoque facilius fidem in
Ψευδομαρτυρία inveniant, Deus illos plenissimâ miraculorum
 præstandorum potestate instruit, ipso fatente Mohammede non
 uno in loco: infinitus hominum numerus, miraculorum vi ac
 splendore adactus, illis assentitur. Quid verò innocentissimi mor-
 tales commeruere, ut ita illis inanissimo errore, in quo tamen
 proram & puppim fidei suæ constituerent, illuderetur? Quomodo
 Deus absolvetur & purgabitur à seductionis patrociniò, qui errorem
 jam omnium ferè animos occupantem, longiusque suâ sponte ser-
 pentem, porro confirmare, & stupendis operibus, Apostolorum
 ministerio editis, homines ad assensum tantum non cogere voluit?
 Quibus & addi possent plurima alia, quibus hæc veritas in liquido
 collocaretur die: aded extra omnem dubitationis aleam posita est.

22. Quin & ipse Mohammed, ubi sibi ipsi eripitur, & mentis
 sanitatem recipit, illi testimonium perhibere subindè videtur. Vi-
 tam Christi in Alcorano certis limitibus circumscribit, mortisque
 ejus expressam mentionem facit: nec ipsam resurrectionem ejus
 tacet. Quid enim aliud sibi volunt verba illa Sur. 19. 31. quibus
 Mohammed Christum jam in cunis concionantem inducit: *קאל*
אני עבד אללה געלני מכארכא אינמא כנת - מא דמת חיא
ואלסלאם עלי יום ולדת ויום אמות ויום אנעת חיא:
Dixit, Iesus, sane sum servus Dei - posuit me benedictum ubicunq; fuero: quam-
diu vivam - Salus & pax erit super me, die quo natus sum, die quo moriar,
& die quo in vitam resuscitabor. Ne quis verò existimet, puerum ad-
 huc in cunis vagientem, minùs forte consideratè locutum fuisse,
 necdum satis de futuro suo statu informatum, ea effatum fuisse,
 quæ postea dedidicerit, statim seq. v. ad infantis sermoni plenam
 fidem

C

fidem conciliandam subdit : *לך עיני אבן מרים קול אלחק* :
Hic est Iesus Filius Mariæ verbū veritatis, vel, hoc est dictum, אורי פיה ימתרון,
verissimum Jesu, de quo tamen dubitant. Et ne quis forte id de alia
 morte, metaphorica vel alio modo Christo propria, capiat, ean-
 dem adhibet phrasin, ubi mortem Iohannis Baptistæ describit:
 v. 15. *פא ואלסלאם עליה יום ולך ויום ימות ויום יבעת חימי* :
super illum, Iohannem, die quo natus est, & die quo morietur, & die
quo in vitam resuscitabitur. Fabulam verò illam, Christum aliquando
 in terram reversurum, ab Angelo mortis occidendum, quadra-
 gintaque annorum intervallo expleto resuscitandum, parùm
 curo, cùm illius in Alcorani Textu nullibi fiat mentio. Huic
 quoque convenit Morbisani Turcæ testimonium, qui de cruci-
 fixatione & morte Christi non aliter ac de re certa & inter contribu-
 les suos recepta loquitur. Hæc enim ejus ad Papam Pium secun-
 dum sunt verba : *Populos Judæorum exosos semper habuimus, quia pro-*
ut in historiis antiquis & Chronicis audivimus, ipsi proditorie & per invi-
diam eundem Christum vestrum Prophetam Hierosolymis tradiderunt Præsidi
Romanorum, quem in crucis patibulo mori fecerunt. Dissimulandum
 tamen non est, totam hanc Epistolam *vobéias* suspicione labora-
 re, àque Romana Curia, non primo fraudis exemplo, confictam
 & suppositam quibusdam, licet non satis certò, videri, ut huic
 Testimonio non multùm deferendum videatur.

23. Quicquid de tota re sit, id saltem ex doctrina Moham-
 medis licet erronea patet, illum & in hoc nobiscum consentire,
 quòd Christum vivum in cælum ascendisse credat: unde & illum
 in cælo colloquentem cum Deo introducit Sur. 5. Quin & illum
 aliquando, ut Iudicem à Deo constitutum, rediturum in terram do-
 cet, citante Guadagnolo, in Sonna : *וינזל עיני אבן מרים אלי* :
Et descendet Iesus Filius Mariæ אלארץ ויקום פדה חכימא אדן אללה :
in terram, & stabit in ea Judex vice Dei. Tanti non duco aniles fabu-
 las illas, quibus nugacissimus homo ejusque Sectatores populo
 illuserunt, de Cælo septimo Christi habitatione, de myriadibus
 illis Angelorum, de processu Iudicii extremi, Christi que in eo
 partibus, aliisque sine numero, ut Lectori ulterius tædium creare
 sustineam, prolixâ earum recensione: quin potius secundam hu-
 jus Diatribæ partem, de *Christi Deitate B. C. D.* adgredior.

CAPU T

CAPUT II.

De sententia Mohammedis circa Christi
Deitatem.

1. **Q**ualiscunq̄ue in variis articulis Mohammedanorum & Christianorum fuerit dissensus hucusque, talis tamen non fuit, quin sæpius & in pluribus luculentus itidem apparuerit consensus cum dogmatibus Christianorum. Nunc verò planè alia rerum facies sese aperit, hîc in omnia alia à nobis abit Mohammed, hîc nil nisi pugnas & certamina cogitat, omnem nobiscum concordiam respuens: hîc cristas erigit Propheta, certissimumq̄ue sibi de nobis triumphum pollicetur. Hoc est illud sublime dogma, toties in S. Scriptura revelatum, tot Hæreticorum veterum & recentiorum calumniis impetum, de æterna J. Christi Deitate, quod ubiq̄ue oppugnare conatur. Concedit equidem J. Christum fuisse Prophetam & Apostolum summum, intaminatâ probitatis laude fulgentem, Deo intimè carum, stupendorum operum patratione clarum, Dei iussa summâ fide exequentem, & quæ porrò non ultra hominem ascendunt. At verò statim ac ad Divinitatem ejus perventum est, indignatur, & ad prælium sese acuit.

2 Quòq̄ue feliciter bellum conficiat, assumit veritatem aliquam certissimam & à nullo sani sincipitis in dubium vocatam, eamq̄ue nobis ut reverà sententiam nostram destruentem, opponit. Veritas illa Dei Unitas est, quam in omnibus ferè Suratis crepat, illâ nos arctè constringendos, ratus. En quam amicè & benevolè, ut videri vult, nos hac de re compellet Sur. 4. 169.

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ וְלֹא אֱלֹהֵי אֲחֵרִים
תְּעֹלֶמָה פִּי דִינְכֶם וְלֹא תִקְוֶיָה עָלַי אֱלֹהֵי אֲחֵרִים
אֲלֵמְסִיחַ עֵינַי אֲבָן מְרִים רְסוּלֵי אֱלֹהֵי וְכַלְמַתָּה אֲלֵמְסִיחַ אֵלֵי מְרִים
וְרוּחַ מְנַה פִּאמְנוּא בְּאֵלֵי וְרְסוּלָהּ וְלֹא תִקְוֶיָה תְּלַתָּה אֲנַתְהוּא
חִירָא לְכֶם אֲנַמְּא אֱלֹהֵי וְאֵלֵהּ וְאַחַד סְבַחָאנָה אֵן יִכּוֹן לָהּ וְלֵדָא

O Popule Libri (nomen hoc est Christianorum & Judæorum in Corano) ne exorbitetis in Religione vestra, nec loquamini de Deo nisi veritatem. Sane Messias Jesus Filius Mariæ nuncius Dei est, & Verbum ejus, quod immisit in Mariam, & Spiritus ab eo (Deo) credite in Deum & Apostolos ejus: neq̄ dicatis: tres sunt (Dii:) abstinete: melius vobis erit. Nam Deus est Deus

unus: abfit ab illo, ut ei fit Filius. Nullibi non ejusmodi periodi occurrunt.
 Unde & Symbolum sibi ascivit, Dei Unitatem professum, nobis
 etiam ab illo oppositum: אלה אלה ואחד לא vel אלה אחד - לא
Non est Deus nisi Deus, vel Deus unicus. Sur. 112. קר הו אלה אחד - לא
Dic: Deus est unus: non gignit nec ילד ולם וילד ולם יכן לה כפוא אחד
gignitur: nec similis ei est quisquam. In tanto honore hæc Surata apud
 Muslimos est, ut annulis & laminis æreis eam inscribant, cumque
 ea 70000 Angelorum ordines è cælo demissos nugentur. Unde
 & ab Impostore inscripta est סורה אלאחלאין. *Surata sinceri cultus.*
 Dicit vix potest, quanti istud symbolum apud illos æstimeretur: hoc
 semper & ubique crepant, hoc chartis & parietibus illinunt: hoc
 in agone mortis constituti pronunciant: hoc præcones populum
 ad preces convocantes ante orationem in Templis proclamant, hoc
 Sacerdotes funera comitantes, identidem concinunt, hoc labaris
 & vexillis appingunt, hoc numismata signant, &c.

3. Unde & celeberrimum in Alcorano Christianorum nomen
 אלמשרכין *Associatores*, seu, qui DEO socium adjungunt,
 לאנהם ישרכוא כאללה, inquit Commentator. Centies inge-
 minat: אעברוא אלה ולא תשרכוא כה שיה *Colite Deum, nec*
allum ei adjungite socium. Imò & talibus gravissimam pœnam æter-
 namque Dei iram interminatur. Sur. 48. 6. ויערב אלמנאפקין
 ואלמנאפקאת ואלמשרכין ואלמשרכאת אלטנין באללה טן אלסויה
 עליהם דאירה אלסויה ועצב אלה עליהם ולענהם ואער להם
Et puniet hypocritas viros & feminas, & associato-
res & associatrices, qui opinantur de Deo opinionem malam: illis incumbet
fortuna mala: & iratus est illis Deus, & maledicit illis, præparavitq; illis
infernum, locum pessimum.

4. In specie generationem Christi à Patre planè ignorat, illum
 Filium Dei dici non permittit, filiationemque aliam præter eam
 ex Maria non agnoscit. Hinc Samachschari, postquam Dei pri-
 mitatem & existentiam omnia cœtera præcedentem, descripsisset,
 subjungit: ואלמסיה עבר מהלוק כסאיר אלעבאר *At Christus servus*
creatus est, sicut reliqui servi: Ejusque prærogativam præ reliquis
 Prophetis in sequentibus collocat in miraculosa ejus nativitate &
 illustri prophetia. conf. quæ suprâ. Interdum quoque propter
 hanc filiationem gravissimè in nos invehitur, cœlum & terram in-
 clamans.

clamans contra talem blasphemiam. vid. Sur. 19. 91. זקאלוא אתהר
 אלהמן ולרא לקד גיתם שיא ארא תכאד אלסמות יתפטרן מנה ותנשק
 אלארץ ותהר אלגבאל הדא אן דעוה ללהמן ולרא ומא ינבעי
 Et dixerunt : suscepit Miserator Filium : sane adducitis rem nefandam. Parum abest , quin cœli propterea findantur , & terra findatur , & cum stridore decidant Montes : quia adscribunt Miseratori Filium. Non decet Miseratorem, ut accipiat Filium.

5. Hæc quidem est Mohammedis & Asseclarum constans de Deitate Christi sententia. Memorabile tamen & lectu dignissimum est, quod D. Hinkelmannus ex tractatu Anglico Pauli Ricaut profert. Refert ille, sectam quendam exortam שעוב אלמסיה *Schuböl Messih*, *Populus Messie* dictam, in aula Imperatoris Turcici, jamque per totam Constantinopolim diffusam, dogma hoc tueri, *Christum verum Deum & mundi Redemptorem esse* : illi nobilem Juventutem in aula firmiter adhærere : imò eousque fidem hanc apud illos roboratam esse, ut non dubitent hoc nomine martyrium subire, negentque reducturæ parcere vitæ. Mirandum hoc sanè : optandumque ut plus nobis de hac sectâ constaret.

6 Quicquid de hoc sit, recepta apud eos sententia ea est, quam ex Alcorano proposui. Ut igitur falsitas illius eò magis eluceat, (nemo enim non videt, falsissimum nobis dogma Polytheismi affingi) breviter sententiam nostram circa hanc materiam, prout in sacris Literis traditur, proponam. Credimus ergò fide non dubia 1. Deum Ens primum & perfectissimum esse unicum, ab eoque cætera omnia dependere : polytheismum omnem quâcunque specie introductum, vel colore fucatum, toto corde averfamur ; nec ex Scripturâ duntaxat, sed ex ipso rationis Lumine τὸ ἀδύναλον ejus docemus. Interim 2. cùm id nobis non plenam Ideam Dei det, porrò ex Dei revelatione credimus, illum unicum Deum esse τριῦς πὸς ἅλιον, seu tribus personis constantem, seu Deum ita Essentiâ esse unum, ut tamen in ea Essentiâ sint quædâ, quæ non sint diversa tantum nomina, aut attributa, aut denominationes, sed alio quodam modo, nobis non satis cognito, differant. Utque 3. scimus, Personam illam primam, Patrem, esse ἀγέννητον & ἀναρχον, tam ratione Essentiæ, quam Personæ, ita secundam, τὸν λόγον, ratione personali-

tatis suæ ab illo, modo quodam arcano & ἀκαταλήπτῳ, actu æterno genitam esse, sine tamen ullâ divinæ Essentiæ mutatione & imperfectiōne, itidem è Scripturâ edocti credimus. Tandem & 4. secundam hanc Personam olim humanâ carne indutam, è cœlo descendisse, opusque salutis nostræ gnaviter peregrisse, tum sanctissimæ doctrinæ promulgatione, additis præclaris miraculis, non alienâ potestate patris, tum pretiosissimo λύτρῳ, irato Patri ob peccata soluto, tum & gubernatione & defensione Ecclesiæ longe potentissimâ: utque adeo hæc opera consideranda sint, non ut nudi hominis, sed ut θεοειδῶπος.

7. Supervacuum esset, singula hæc prolixis S. Scripturæ testimoniis comprobare, contraque blasphemias Mohammedis tueri: sed nec omnia argumenta nostra pro Christi Deitate asserere, animus est: cum hæc nullibi non obvia sint, parùmque fortassis Scripturæ testimoniis proficeremus. Id tamen à nobis flagitat amor Christo debitus, ut Filii titulum, improbè illi ab infidelibus abjudicatum, vindicemus, exindeque ejus æternam generationem & deitatem asstruamus. Quandoquidem verò constat, Mohammedanos non eundem omnibus Scripturæ Libris honorem deferre, nec hâc in causâ Pauli scripta admittere, ex quibus Deitatem ejus invictè demonstrari posse, concedit Ahmed Ibn Sin Alabedin, illis solum innitemur, quos ipse Mohammed testimonio suo comprobât, & ut Verbum Dei suspicit. Indubiè id fateretur, de Lege, Psalmis, & Evangelio, ad quorum sedulam Lectionem & Considerationem Judæos & Christianos adhortatur. Pertinet huc id, quod tradunt de Muhammede, interrogatum? *Quot Deus demississet Libros?* קאל מאיה וארבעה נתן מנהם עלי אדם עשר צהף ועלי אבראהים עשר צחאף ואלתוריה ואלאנגיל ואלוכור ואלפרקאן: Respondisse: *misit centum & quatuor, ex quibus decem Libri traditi sunt Adamo, decem Abrahamo, & Legem, & Evangelium, & Psalmos, & Koranum.* Dicimus itaque, ex his Libris, à Deo demissis, [licet interdum sub his titulis plures Scripturæ libros Mohammedanis comprehendendi non ignoremus] certò constare, Jesum non nudum Mariæ, sed & Dei Filium, & per consequens Deum esse; id quod ex sequentibus patebit locis.

8. Psalmo 2. 7. *Filius meus es tu, ego hodie genui te.* Qui personam

sonam hanc alloquitur, est ille, qui habitat in cœlis, furoresque hostium vanaque molimina ridet, breviter יהוה. Persona verò, quam alloquitur, vocatur ejus Filius, & ne quis de denominatione hâc hæreat scrupulus, additur à Deo: *Ego Te genui*: ut simul titulus hujus Personæ proponatur, tum & ejus fundamentum innuatur. Ex quo id primùm & ante omnia manifestum est contra Mohammedem, Deum habere Filium, falsoque eos, qui ei Filium tribuunt, ab eo nuncupari אלכאפרון *abnegatores*. Quis verò est ille Filius Dei? Id præterquam quòd ex Epist. ad Hebr. cap. 1. 5. & Actis Apost. Mohammedi non planè repudiatis: cap. 4. 25. evinci posset, evidenter etiam patet ex v. 2. ubi vocatur משיח, quo nomine ipsi Mohammedi venit Christus J. Jmò hoc aded in confesso est, ut & ipsi Muslimi Veritati testimonium præbere cogantur. Præclarum est, modò & exemplarium fide firmatum, quod profert Ph. Guadagnolus ex celeberrimo illo Firaufabadii Lexico Arabico, *Camus* dicto, sæpiusque in libro suo repetit: Ubi ita Arabs: ומנרה קול: אללה עז וגל לעיסי צלי אללה עלה וסלם את אנבי ואנא ולדתך: *Et ex eo dictum Dei fortis & excelsi ad Jesum, cui orationes Dei & pax: Tu es Filius meus & ego genui Te.* Ubi apertè id tribuitur Jesu, quod aliàs non ita facile largiuntur. Porro ex hoc Messie titulo necessarià consequentià infertur, illum esse Deum. Cùm enim filius necessariò sit ejusdem naturæ cum Patre, ipsique Mohammedani ex ejus nativitate ex Maria colligant, illum esse verum & nudum hominem, Filius Dei eodem jure eandem habebit cum Patre essentiam, & per consequens Deus erit. Hoc aded verum est, ut ferè non alia de causa illi titulum Filii denegent, quàm quia vident, exinde sequi manifestò ejus Deitatem. Id patet ulterius ex operibus & honore, in sequentibus illi attributis, Cujus enim est Reges & populos, ut vasa figulina, contere? Cuius terrarum Orbis in possessione est datus? quemnam Reges osculari, timere & confidere tenentur, nisi Deum æternum? Clarum ergò est ex hoc loco, Deum omninò habere Filium, ex se genitum, illumque aliū non esse, quàm J. Christum, inde essentiæ, attributorum & gloriæ divinæ participem.

9 Ne verò existiment adversarii, in unico hoc loco reperiri hanc denominationem, age, videamus, quid Evangelium nos doceat. Hic verò deprehendemus, nihil usitatus, & frequentius esse hoc

hoc titulo. Deus ipse Math. 3.17. hoc illum ornat: Christus tantum abest, ut illum respuat, ut potius nullibi non illum sibi vindicet, Judæosque eripere illi conantes, graviter & severè objurget. Joh. 5. 18. 19. Apóstoli ejus similiter in hoc se à cæteris distinguunt, quòd credant, illum esse Filium Dei viventis. Matt. 16.16. Utque constet, illum Filium Dei esse modo quodam planè peculiari, vocatur & *μονογενής παρὰ πατρός, ὁ ὢν εἰς τὴν κόλπον τοῦ πατρός.* Joh. 1. 14. 18. Mirari subit insignem Mohammedis ignaviam dicam an potius malitiam? qui, cum verba illa ab initio capitis de τῷ λόγῳ, de Christo intelligat, unde & illa in Coranum suum transtulit, de quo mox: tamen eum Deum aut Dei Filium esse, negare aufit, cum tamen unum æque à Johanne Christo tribuatur ac alterum.

10 Quid verò ad hæc regerent Muslimi? An ad solenne suum, prout solent veritatis vi & luce convicti, confugient, Scripturam à Judæis & Christianis esse corruptam? Hujus loci non est, prolixè Scripturæ Integritatem contra illos probare: Consulantur Theologorum Systemata. At quodnam hujus suspitionis argumentum proferunt? Aut quæ hujus probabilitas? Et si forte uni vel alteri loco audaces quidam violentas suas manus intulissent, quod tamen pernegamus, quæ fit, ut in tam variis locis, à tam variis scriptoribus, toties, sensu optimo & convenientissimo id scriptum? Verùm fontium integritatem [quid enim necesse esset de hac re cum homine ἀλόγῳ prolixius disceptare?] sufficienter comprobant fidelissimæ antiquorum Versiones, quæ hîc in tam variis locis unanimi consensu veritati attestantur.

11. Quis verò risum teneat, quando Ibnol Achir, cum quo ex parte convenit Alfraufabadius, ita Psalmistæ verba corrigentem audit. *פי אל אנני קאל לעיסי אנני ולדתך אי רביתך פכנפה* In Evangelio dixit, Deus, ad *אלננארי וועלוח לה ולדא סכהאנדה* Isa: ego Waladtoca, id est educavi te: at Christiani, sublato Tesdid, ipsum ei Filium posuerunt, Absit ab eo. En acumen! Evangelium substituit in locum Psalmorum, supinâ ignorantia, ac si ex eo desumptum esset id testimonium. At quæmus hoc. Quomodo ergò Crisin suam instituit? Vocem ולדתך Christiani, inquit, acceperunt in prima conjugatione, cum tamen ea sit sumenda in secunda, notâ Tesdid inlignitâ. Quæ verò hoc? An Evangelium vel Psalterium linguâ

Lingua Arabicâ conscripta sunt, ubi voces illæ ita possunt permu-
tari? At & hoc *παράρμα* largiamur, quid tum? Vox *וְלִרְתֶּךָ* in
secundâ Conj. idem notat quod *רְבִיתֶךָ* id est, *educavi te*: nihil
ergò in hoc loco de generatione: Bona verba, quæsd. Ceddò hu-
jus significationis exempla! Sicne ipse Arabs linguam suam igno-
rat? Sane, testibus Guadagnolo & Golio in Lexico, at quantis
in hac lingua Viris! in hoc sensu non reperitur hæc vox. Quid
verò tandem voci *בְּנִי* fiet; an illam Christo relinquit? an conce-
dit illum esse Filium Dei? Nil minus: sed, ut insanix cumulum
& mantissam addat, conjectat, illam per literarum transpositio-
nem, *בְּנִי* converso in *בְּנִי* *propheta meus*, legendam esse. Tot ve-
lamentis, ut de *ἀλλήλαγχία* verborum nihil dicam, & præsti-
giis opus erat, ad inevitabile hoc telum declinandum.

12 Speciosior paulò est exceptio Ahmed Ibn Edris, quam sic
urget. *מִנְהֵם מִן קָאֵל בֵּל לֵאנָה סַמְאָרָה אֲבְנָרָה וְהוּ בִאטֵל לִמְנָה
פִּי אֶלְתוּרִיָּה אֵן אֶלְלָה תַעֲאֵלִי קָאֵל לְמוֹסִי לְבְנִי בְכְרִי יִסְרָאֵלִי
Sunt ex (Christianis) qui dicunt (illum esse Filium Dei) quia sic Deus
appellavit eum: sed hoc vanum est: in Lege enim extat, Deum excelsum
dixisse Mosi: Filius primogenitus Israel. Sed 1. mirum, si Ahmed con-
cedit, Jesum vocari Dei Filium, contra omnem forte Moham-
medis & asseclarum consuetudinem: imò certum est, Moham-
medem non aliâ fere de causâ, huic titulo adeo infensum esse,
quàm quia existimat, exinde necessariò sequi, illum esse natura-
lem & essentialem Dei Filium: Si ergò illi hanc appellationem
concedit, frustra ad similia exempla provocat. Sed 2. notandum,
nos non ex solo hoc vocabulo Filii, argumentari: ac si ex eo,
quod alicubi forte vocetur Filius Dei, hanc ejus generationem &
Deitatem necessariò inferremus: Sed, quia causa vel modus sta-
tim, *Ego hodie genui Te*, additur, quod de nulla unquam creatura
ita dictum, invenimus: tum & idem toties & tanta cum empha-
si ei attribuitur, ut hujus filiationis modum longe alium cogitare
neceffe sit, quàm si id de alio homine usurperet: Breviter, talem
filiationem intelligimus, ex quâ Iudæi ipsi abjurati Christi hostes
inferebant, Christum *ἴσον ἑαυτὸν ποιεῖν τῷ θεῷ* Joh. 5. 18. imò
θεὸν ipsum Joh. 10. 33. Frustrâ ergò in contrarium allegatur Loc.
Exod. 4. 22. quem nemo non videt, Metaphoricè intelligendum
esse,*

D

13. Quando-

13. Quandoquidem verò tam difficilem se præbet Mohammed in Scripturæ testimoniis admittendis, Christiani aliam viam ingressi sunt, ad Deitatem Christi ei persuadendam. Observabant, Impostorem in Alcorano suo subinde variis & apertis contradictionibus se ipsum jugulare: Unde, licet tories & tanto cum fervore ingeminet Dei unitatem, rursus sunt tamen & repperunt in Corano, quæ hisce dictis opponerent, Christi quæ θεοτης vel ipsius testimonio confirmarent. Locus, qui ad hoc probandum vulgò affertur, extat Sur. 3. 40. *יְהוָה מְרִים אֵן אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּמּוֹ*. O Maria, inquit Angeli, certe tibi Deus *מְרִים אֵן אֱלֹהִים* annunciat Verbum suum, cujus nomen est Christus Jesus. Addatur id quod ante ex Sur. 4. 169. prolatum fuit. Sane Messias Jesus nuncius Dei est, & Verbum ejus - & Spiritus ab eo. Ex quibus locis varia proferuntur argumenta, Deitatem Christi adstruentia. 1. contendunt, Epithetum illud, Verbum Dei, desumptum esse ex Evangelio Johannis, nec de alio posse intelligi, nisi de Verbo Dei Hypostatico. Quicquid enim, ajunt, in Deo est, & ad Dei intellectum pertinet, aliud non est, nisi ipsemet Deus; dicere itaque Verbum Dei, est, dicere Deum ipsum: Confirmatur id argumentum ex eo, quòd hinc singulare aliquid tum Christo ipsi adscribatur, (quippe cum hoc elogium nulli Prophetarum in Alcorano tributum legamus) tum & Mariæ, quæ hoc nomine omnibus mulieribus in antec. præfertur: Cùm ergò modo tam singulari Christus nominetur Verbum Dei, concludunt directè exinde Deitatem Christi. Idem 2. probant ex altero adjuncto, Spiritus Dei: absurdum & impossibile est, inquit, Deum unquam fuisse sine Spiritu, Anima vel Sapientia: Cùm verò Mohammed fateatur, Christum esse Dei Spiritum, largiatur necesse est, eum ab æterno in Deo fuisse: Unde rursus sequitur, Christum esse æternum & per consequens Deum. Alia mitto.

14. Tanti talia argumenta omnibus visâ sunt, ut nullus eorum qui Mohammedis refutationem aggressi sunt, illa omiserit; quin potius ut de re confecta gloriati fuerunt. Quin scopus eorum fuerit optimus, Zelus pro Christi gloria, miserorumque hominum in vera doctrina informatio, non est quòd dubitemus. Utinam verò eadem soliditate & convictione apud præfractos animos urgeri possent,

possent, quo proferuntur candore. Ego, liceat pace tot & tantorum Virorum, dissentire, sic existimo, sicque animum induco meum, ut credam, talia argumenta, prout vi & soliditate destituuntur, nec multum ponderis apud infideles habitura: quod ut palam fiat, sententiam meam sequentibus Aphorismis exhibebo.

15. Primum lubens do, Mohammedem non uno in loco sententias apertâ fronte pugnantes proferre: Unde forte alicubi, licet tantopere aliâs à Deitate Christi admittendâ abhorreat, incogitanti varia eandem adstruentia excidere potuerunt. 2. Nec id difficulter concedo, appellationem illam *Verbum Dei* à Mohammede ex Evangelio Johannis, sive mediâtè sive immediâtè, in Coranum translata esse. Cum enim notum sit, Impostorem variis spoliis è Scripturâ petitis Librum suum exornasse, quin & hoc inde mutatus sit, vix videtur dubium: præsertim cum & Arabica Johannis translatio idem hîc vocabulum كَلِمَاتِ usurpet. Sed & hoc 3. certum est, Johannem per illam appellationem omninò indigitare æternam Christi Deitatem; quod nullo negotio ex initio ejus Evangelii constare potest. 4. Positis tamen & concessis his omnibus, nondum tamen ex Corano demonstratur ejus Deitas. Non enim, si verba ex Johanne desumpta sunt, mox & in significatione eorum cum Johanne convenit Mohammed. Fallax omnino est hæc regula: Hi authores iisdem utuntur nominibus, idemque alicui tribuunt: ergò & eadem sentiunt. Idem nomen, eadem vox in ore unius longè plus valet, quàm in alterius. Christiani Deitatem Christi agnoscentes, & ex omnibus circumstantiis Evangelii Johannis Emphasin vocis *λόγος* agnoscentes, nonnisi personæ divinæ convenire judicant. Hâc vocis notatione præoccupati, nec de alia cogitantes, incidunt fortè in locum Alcorani, ubi eadem voce Christus venit: unde mox colligunt, idem hic Christo ascribi à Mohammede, quod illic à Johanne: Inde sibi Deitatem Christi firmiter demonstrasse videntur. Hâc verò ratione quid non demonstrari potest? Ne longius abeam, norunt Christiani, nomen ΠΝΩ Christo in maxima *ἐμφάσει* in Scriptura attribui, eoque ordinationem ejus ad opus redemptionis peragendum, unctio-nemque ad omnia ejus munera designari. Hoc eodem nomine illum insignit Mohammed, An verò eodè significatu? Quis tam male

fanus, ut exinde Mohammedem redemptionem generis humani, infinito Christi *λύσω* peractam, omniaque ejus munera & officia credere, affirmare aufit? Idem ex aliis vocabulis Scripturæ & Corano communibus, palam est.

16. Descendendum verò ad specialiora, & videndum, quid tandem propriè illis hoc nomine veniat. Audiatur de eo Samachscharius: dicitur ita: **לאנה לם יולד אלא בכלמה אללה וזרחא**; *Quia natus est non nisi Dei verbo solo*: consentit Baidavi glossa: **סמי כדלך עיסי לאנה וגר באמרה תעאלי רון אב ושאנה אלכרעיארת**; *Sic appellatur quia ad Verbum seu mandatum Dei exiit absq; Patre, & Inventus ejus miraculis conspicua fuit, &c.* Hos ergò si audiamus, nil minus quàm ejus Deitas hoc nomine designatur; referunt id ad miraculosam ejus nativitatem ex Virgine sine interventu Viri, quam Deus omnipotenti suo Verbo & Jussu operatus fuerit: alias denominationis causas mitto. Concedo itaque hoc nomine peculiare quid Christo & Mariæ tribui: at Deitatem inde concludi nego.

17. Nec majus momentum alteri argumento, ex voce Spiritus petito, inest. Non enim per Spiritum intelligunt Vitam vel Effentiam Dei, ex quo dein possit colligi, Christum semper in Deo, & sic Deum fuisse. Longè exilius & tenuius quid apud illos sonat hæc vox: quam & Angelo Gabrieli vindicant. Vide Suratam *Maria*, ubi Spiritus Dei commentatori est Gabriel. Christo verò tributum quid sibi velit, dicat rursus Samachschari: Ita appellatur, quia habet **כאלנטפיה אלמנפצלרה מן אלאב אלחיי ואנמה אחרע** *Spiritum instar spermatis, quod* **אחרעאעא מן ענר אללה וקדרתה האלצהו** *absoluta ipsius potentia productus est.* *manat à Patre vivo: revera à Deo* & *Clarior aliquantò est Gelaloddini glossa, nescio an eadem cum priori: Spiritum enim Dei interpretatur per* **רו רוח מנה** *habens Spiritum ex eo.*

18. Cùm itaque perspicuum sit, hæc argumenta non multum ponderis habitura ad Deitatem Christi illis persuadendam, veniendum tandem est ad illorum argumenta, quibus impuri homines Christi Solium tentare, & Sceptrum ejus laceffere non formidant. Licet enim tam sint inspidæ & infelices illorū argutiæ, tantùmque nœnias vix in pueris ferendas nobis occinant, ut inutilis videri possit labor, in nugis his refellendis, insumendus, tamen non minimum

nimum nos promovisse censere possumus, si præjudicia circa hanc rem, quæ illos tam à nobis reddunt alienos, prius illis exemerimus, nebulamque, quæ oculos ipsorum moratur, absterferimus. Et sanè in hac cum illis disputatione inde incipiendum videtur. Percurramus ergò præcipuas ipsorum objectiones contra Deitatem Christi.

19. Primò obijciunt nobis Dei Unitatem. Quomodo enim, si Christus etiam Deus est, Deus unus erit? Vid. Sur. 5. 77. Resp. hanc meram esse fidei nostræ ignorantiam: non enim statuimus, tres esse Deos, ut nobis falsò illic imputat impostor, nec Christum esse Deum separatum & distinctum à cæteris personis. Tunc Dei Unitas læderetur, si crederemus, Christum esse Personam à cæteris realiter distinctam, diversamque essentiam possidentem. At verò omninò profitemur, unicam numero Dei Essentiam, licet certis personis communicatam. Huc quoque pertinet solennis Mohammedis obiectio, *Deum non habere socium aut æqualem*. Sur. 112. Verùm nil nisi nugas agit Impostor, & ludit in voce. Quid enim hoc sibi vult, *Deus non habet socium?* An significat Deum ita esse unum Essentiâ, ut ea nullius pluralitatis sit capax, sitque adeo unica in Deo Persona? At hoc id ipsum est, quod negamus, quodque argumentis à Propheta probandum fuisset. An verò hoc notat, Deum ita unum esse & singularem, ut nulla extra ipsum diversa natura ei similis detur, sicque adeo nihil in creaturis sit, quod ei æquari possit, tunc id haud gravatè largimur, sicque non nostram sententiam impugnat, sed cum propria larva luctatur. Non enim præter unum verum Deum alium inducimus ei plane similem, sociumque quasi impari negotio ei jungimus: Sed potius polytheismum in totum damnamus.

20. Objicit 2. Deum non habere Uxorem, ut potuerit Filium generare: כדויע אלסמואת ואלארץ אני יכון לה ולדא ולא תכון
Conditor Cæli & Terræ, quomodo habebit Filium, cum ei non sit Uxor, Sur. 6. 101. Dignissimus profectò Dei Apostolo rerum divinarum conceptus! Quasi verò in Deo Physica intelligenda esset generatio, vel illa ad naturalis Generationis modulum esset exigenda. Adeò turpissimus nebulo carnalibus voluptatibus erat deditus, adeò flagitiosa & uxoria vita mentem ei ademerat, ut non nisi σαρκινὰ permixtionesque corporales cogitare potuerit, atque

ad omnem sublimiorem spiritualesque conceptum stupuerit. Non sumus adeo vecordes & dementes, ut Deum ex connubio Filium generasse credamus: omnis hic conceptus carnalis removendus: nil nisi θεογενεσις cogitandum. Licet verò, quæ mentis nostræ hebetudo mysteriique sublimitas est, ad Veritatem hanc caligemus, nec modum hujus æternæ generationis cognoscamus, ipsa tamen ob concipiendi difficultatem non est repudianda; quippe quæ tot ac tantis Dei testimoniis nititur. Et quid tandem impurus homo hoc argumento promovebit? An semper ad Personæ productionem requiritur maris & sceminæ concursus? Ubi ergò Parentes Adami? an & ad hujus productionem requiritur connubium? At hoc negat ipse Mohammed. Num rursus plane eum, cum hæc blaterabat, oblivio cepit Mariæ Matris Jesu C. quam παρθένου fuisse concedit, an non idem de hæc quæri posset: *אני יכון להא ולדא ולא תכון להא צאחכא, Quomodo habebit Filium, cum ei non sit conjux?* Sed quid ulterius insaniam vexare juvaret? Suffecerit nobis ipsius Christi, extra omnem dubitationis aleam positum, testimonium Joh. 5. 26. *Sicut Pater habet vitam in se ipso, sic & dedit Filio, vitam habere in se ipso.*

21. Porro contra hanc Deitatem sic insurgit Sur. 39. 6. *לך אראד אללה אן יתחד ולדא לאצטפי ממא יחלק מא ישאא סכחאנה הו אללה אלואחד אלקהאר; Si voluisset Deus accipere filium, elegisset; ex iis quæ creat, quæ voluisset. Absit ab eo. Ille est Deus unus, potens. Coincidit fere, licet magis perspicuum, quod habet Sur. 10. 69. קאלווא אתהוד אללה ולדא סכחאנה הו אלעני לה מא פי אלסמוואת ומא פי אלארץ; Dixerant (Christiani) suscepit Deus Filium. Absit ab eo. Ipse est dives, ejus enim est quicquid in Cælo & in terra est. Argumentum ejus tale est: Deus non opus habet Filio, est enim Rex & Dominus universi mundi, omnesque creaturæ ei subjæctæ sunt, ut illis pro lubitu uti possit, non indiget adjuutore, ergò non habet Filium. Resp. 1. Incassum litigat Impostor cum ipso Deo, ei que persuadere conatur, illum Filium non habere, cum eo opus non habeat. Deus ait, *Ego hodie genui Filium*, Apostolus Dei e contra: Annos omnes creaturæ ad nutum tuum præstò sunt, tibi que famulantur, ut Filio nullo modo indigeas? 2. Quidni indigeret, seu, ut loquar convenientius, quidni ad naturam Dei requireretur ut haberet Filium, id est, Sapientiam*

scientiam & Verbum æternum? Sanè, qui credunt Deum esse triunū, illi existimant Deum esse non posse sine Filio. Mera itaque est petitio principii in hoc argumento. Demonstrare vult, Deo non competere Filium, quod ex eo conficit, quia eo non indiget, at hoc est ipsum *τὸ κενόμενον*, hoc ipsum ii negant, contra quos pugnat Propheta. Nec id ratio addita ullo modo probat. Non enim, si Deus est Dominus cœli & terræ, ad naturam & conceptum ejus eò minus requiritur, ut sit Pater. Et in hoc iterum crassam rerum divinarum ignorantiam prodit Mohammed. Cùm enim inter homines animadvertisset, Patres omnibus suis negotiis impares, filios in partem oneris ferendam sibi asciscere, è vestigio eundem conceptum malè sanus homo divinis applicavit, atque ex eo, quod Christiani Filium Deo adjungunt, collegit ob eundem finem Deo Filium attribui, quo infirmus homo sibi de Filio prospicit. Malè Omnino credimus, Deum esse *אל גבור & אל שרי*, qui non egeat ullo coadjutore, aut vicario in Regno suo. Sed & hoc scimus, illam omnifufficientem Essentiam certis personis actu æterno & naturali esse communicatam, ut frustra causam impulsivam hujus generationis postulet.

22. Pergit delirare Mohammed, & hoc telum in nos vibrat

Sur. 23. 93. *מא אתוך אללה מן ולך זמא כאן מעה מן אלה אדא לדהב כל אלה במא חלק ולעלי בעצהם עלי בעץ סכחאן אללה*

Non suscepit Deus Filium ullum, nec cum eo est Deus ullus. Sane! עמא יצפון! abstulisset quisq; Deus: id, quod creavit, & alius fuisset unus super alium. Absit hoc à Deo, quod de eo narrant. Concinit quod docet Surat. 21. 22:

לו כאן פיהמא אלהה אלא אללה לפסרתה פסכחאן אללה דב

Si essent in illis, cœlo & terra Dii præter Deum, contemperentur. אלערש!

Absit à Deo Domino Throni, quod de eo narrant. Verùm, quis adeò he-

bes est, ut nullo negotio non animadvertat, telum hoc omnino nos

non sauciare? nec in nos immisisset, si doctrinam nostram habuisset

perspectam. Non plures fingimus Deos, essentiam Dei non multi-

plicamus (id altâ voce rursus à nobis removemus: Audiatur tandem,

mentemque carnalibus desideriiis & præjudiciis vacuam, tan-

tisper ad doctrinam nostram percipiendam, adhibeat,) unum

credimus Deum, unicâ & sanctissimâ voluntate præditum: ut fru-

stra omnia sint. quæ hic alibi que ingeminat. An verò, positâ Deo-

rum multitudine, hi effectus sint metuendi, examinare non est hujus

instituti.

23. Eidem

23. Eidem malæ ἐγχειρήσει originem suam debet lepidum illud colloquium Dei & Christi Sur. 5. 116. propositum, ubi ita Deus Jesum alloquitur, **יא עיסי אבן מרים אאנת קלת ללנאם** O Jesu Fili Mariæ, an tu dixisti hominibus acci- &c. **אתה דונו ואמי אלהין** te me & matrem meam ut duos Deos, præter Deum. Respondit Jesus: **absit: hoc non meum est, ut dicam de me, quod meum non est in veritate: Si hoc dixi, certè id jam nosti: non dixi eū, nisi quod præcepisti mihi: Colite Deum Dominum meum & Dominum vestrum &c.** Quis hic non exclamet cum Milphione Plautino: Gerræ germanæ, atque ædepol λῆροι ληρώων. Sed nec majoris ponderis sunt, quæ alibi magno molimine nobis opponit, ut, quòd cibo potuque instar aliorum hominum fuerit nutritus Sur. 5. 79. quæque alia ejus farinae magnus nugator congerit: Cùm illa ita inficeta & ab omni ratione aliena sint, ut fungus sit oportet, omnisque nostræ Religionis ignarus, qui non illarum falsitatem pervideat.

24. Subnectam putidis his Mohammedis argutiis pauca quædam è multis argumenta, contra eandem Christi Deitatem ab Affeclis ejus excogitata. Ac 1. quidem ex ipsa ejus generatione, Deitatem hanc evertere conatur Ahmed Ibn Edris, argumento Socinianis non ignoto: **אן אלמזלוד מן עיריה לא בר ואן יתקדם ואלדה** עליה ואלומאן תם יוגר אלולד בעדה פי זמאן אחר ואלמתאחר **כאלומאן הו אלהאדרת!** Certe quod est genitum ex alio, illud necessariò præcedit genitor ejus. Tempus autem quo existit Filius post eum, posterius est: qui autem posterior est tempore, ille novus est: ex quo concludit Filium non æternum, & consequenter nec Deum esse. Verùm perperam divina hæc generatio, & nobis ἀναλόγητος actus ad Leges & modulū humanæ exigitur. Concedimus Ahmedi τὸ γεννηθὲν necessario generanti posterius esse, sed, additâ hac necessariâ cautelâ, in humanis, in subjectis nostram Mentis finitudinem non superantibus: unde nihil contra hyperphysicum illum actum concludi potest. Vocabula illa, prius & posterius designant quendam modum temporis & successionem, quæ in æternitate locum non habent. Licet verò nullam vel maximè imperfectam hujus rei ideam formemus, ipsa tamen res propterea non est in dubium vocanda. Compescenda est fallax imaginatio, captivanda obstrepens ratio, mysteriumque nobis revelatum humili fidei obsequio suscipiendum.

25. Aliud

25 Aliud argumentum struit Alhasan Filius Job ex Christi impotentia, ad quam probandam affert locum Matth. 20. Ubi matri filiorum Zebedæi, primatum in Regno Christi Filiis postulanti, respondit Christus v. 23. *Sedere ad dextram meam & ad sinistram, non est meum dare, sed dabitur quibus paratum est à Patre meo.* Ut verò taceam de ejus humanitate, quo respectu hæc impotentia illi tribui potuisset, non affirmat Christus, se non posse illos regni sui participes facere, ac si hoc limites potestatis ejus excederet, cum jam antea eandem dignitatem discipulis promiserit Matth. 19. 28. Sed eos respicit, quibus dandum erat, qui nesciebant, quid peterent: Ostendit itaque suum quidem esse dare illam, sed non cuilibet, verum illis quibus à Patre præparatum erat Regnum, atque eo ordine & modo quo præparaverat.

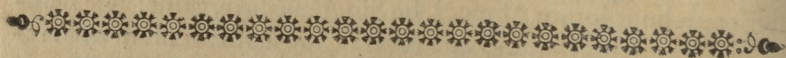
26 Idem porro probare conantur ex Dei omniscientia, quam à Christo abfuisse volunt: כַּאן יִהְיֶה עֲלֵיהֶם מִנְּתָן לֵאמֹר יְהוָה עֲלֵי אֱלֹהִים אֲבֻסְדִּיתָ (inquit) fuit à Christo, quod non absconditum erat à Deo. Id demonstrat Ahmed Ibn Edris ex Historia de Ficu. עָרַם עֲלֵמָה בְּעָרַם תְּמָרָה אֲלֵשֶׁנֶּרֶה וְאֵלֵלֵהָ תְּעָאֵלִי בְּכֹל שֵׁנִי עֲלִים וְדָל עָלִי נִסְכִּיט, *carere arborem fructu, אֵנָה כִּשְׂרָא לֹא יַעֲלִים אֵלָא מֵא עֲלִים, Deus autem excelsus omnia scit; monstratur exinde, illum hominem fuisse, qui nihil sciat, nisi quod docetur.* Alium locum ad idem evincendum, profert Ahmed Ibn Abdolhalim, Marc. 13. 32. ubi Filius dicitur ignorare diem Judicii; ex quo sic argumentatur: פְּהֵרָא אֶקְרָאֵרָא מְנָה בְּאֵנָה מִנְּקוּץ אֶלְעֵלְמָה וְאֵן אֵלֵלֵהָ תְּבֵאֲרֵךְ וְתְּעָאֵלִי אֶעֱרָף אֶעֱלֵם *Et hæc est confessio ipsius Christi, se ipsum esse imperfectum scientiâ, בְּנֵהוּ Deum verò benedictum & excelsum habere scientiam & cognitionem se majorem.* Non respondeo nunc, quemadmodum Guadagnolus ad posteriorem hunc locum Ahmed ibn Sin Alabedin regeffit: hoc nempe non ita intelligendum, ac si revera Christus diem illum nesciverit, sed quod ignoraverit ut Magister, id est, non noverat illum ut discipulis aperiret eum: Redolet enim hæc responsio non parùm æquivocationem vel reservationem Jesuiticam; à quibus Christus quàm maximè abhorruit, ac præterea fermentum Pontificium de omnimoda Christi scientiâ jam à creatione illi infusâ in se continet: Sed simpliciter, cum Christus non fuerit solum Deus, sed θεάνθρωπος Deus & homo simul, id de humanitate ejus intelligendum

E

est:

est: quo respectu ignorantia quarundam rerum illi ascribi potest: Cum ejus scientia pro ætatis auctu incrementa sumserit, & usu & experientiâ plurima addidicerit; unde nihil ejus Deitati præjudicat, quòd de ficu arbore hæserit, Judiciique diem ignoraverit, cum ille adhuc in fati lateret, nec mortali ulli revelatus esset: Quoad Deitatem verò illum ignorare non potuit, quippe quem ipse cum Patre prædefiniuit Act. 17. 31. Et hic est perpetuus adversariorum paralogismus, quòd naturas in Christo confundunt divinæque tribuunt, quæ humanæ competunt. Quo uno observato sponte cadunt plurimæ Objectiones Ahmed Ibn Abdolhalim, Alhasan aliorumque.

27. Agmen claudat argumentum Sampfatis Isphahanis Persæ, quod inter alia Meletio proposita hoc est: *Nonne Christum Judæi interrogaverunt dicentes, Tunc es Filius Dei? & negavit dixitque: Vos hoc dicitis.* Math. 26. 63. Apage verò putidum cavillum. Quasi nempe hoc loquendi genus negativum & non potius affirmativum esset: Discere hoc ex universo N. T. ut Mat. 26. 25. facile potuisset si modò tantillam diligentiam & attentionem adhibuisset, tum imprimis ex loco planè parallelo Marc. 14. 62. ubi id ipsis Solis radiis descriptum ita habetur: *ἐγώ εἰμι.* Quin ex ipso hoc loco id non obscure colligere potuisset: Cui enim illa competunt, sedere à dextris Dei &c. an nudo & *ψιλῶ ἀνθρώπων*, an verò Filio Dei? Qua de causa summus Sacerdos laceratis vestibus id ingentem blasphemiam interpretatus est? An quia negavit se Filium Dei esse? Ut adeo satis pelluceat crassa adversarii ignorantia, hocque proin testimonium tantum abest ut illi saveat, ut potius sententiam Moham-medicam funditus evertat.

Corollaria.

1. *Simplicitas Dei, primarium Dei attributum, à nemine distinctè intelligi potest: Eo ipso enim, quo quis illam distinctè intelligere conatur, cessat illam cognoscere.*
2. *Erustra à Pontificii alijs Orthodoxis dissensum circa S. Cœnam, propter*

propter Sedem Tropi in verbis Domini, obijciunt, cum tota illa controversia consistat in meris loquendi Formulis, quae in idem recidunt.

3. Nihil ob stare credimus, quò minus Arbor Scientia boni & mali, in censum Sacramentorum Fœderis Operum referatur.
4. Inepta interpretationi Hug. Grotii (pace Summi Viri dictum sit) loci Genes. 6. 3. לא ידון רוחי באדם לעולם longè præferenda est vulgaris: non contendet vel rixabitur Spiritus meus cum homine in Saculum &c. Cum verò vox דון vix ac ne vix quidem litigandi significari occurrat, judicent Eraditi, annon, retentâ suetâ vocis notatione, Verba ita reddi possim: Annon judicaret Spiritus meus homines in Saculum, quia caro sunt, imò sint dies eorum centum &c. Non enim Scripturæ insolens est Ellipsis, Nota interrogationis, præsertim in sermonibus comminatoriis vel castigatoriis, vid. Mal. 2. 15. & 1. 8. Sensum hunc, ni fallor, expressit Onkelos, licet verbum verbo non rediderit לא יתקים ררא כישא הרין קדמי לעולם Non permanebit, vel, subsistet generatio hæc mala coràm me in Saculum.
5. Dan. 6. 15. occurrit vox בל apud Hebræos & Chaldaeos non frequentata, quam, flagitante id sensu loci, interpretantur vulgò per: Animum, Mentem &c. per transpositionem litterarum ex Heb. לב. Alias vocis originationes à R. Saadia Gaon recensitas mitto. Præferenda cæteris videtur derivatio Aben Esra: בל, inquit, est ישמעל לב, denotat Cor, animum, in Linguâ Arabicâ. Frequenter enim illic usurpatur vox באל hoc sensu: unde orta phrasıs, לא יחטר בבאל Non venit mihi in mentē. Hinc etiã derivari potest Syr. בלא, id. Vide Versionem Syr. & Arabic. Ex. 9. 21. E 2 6, Frustra

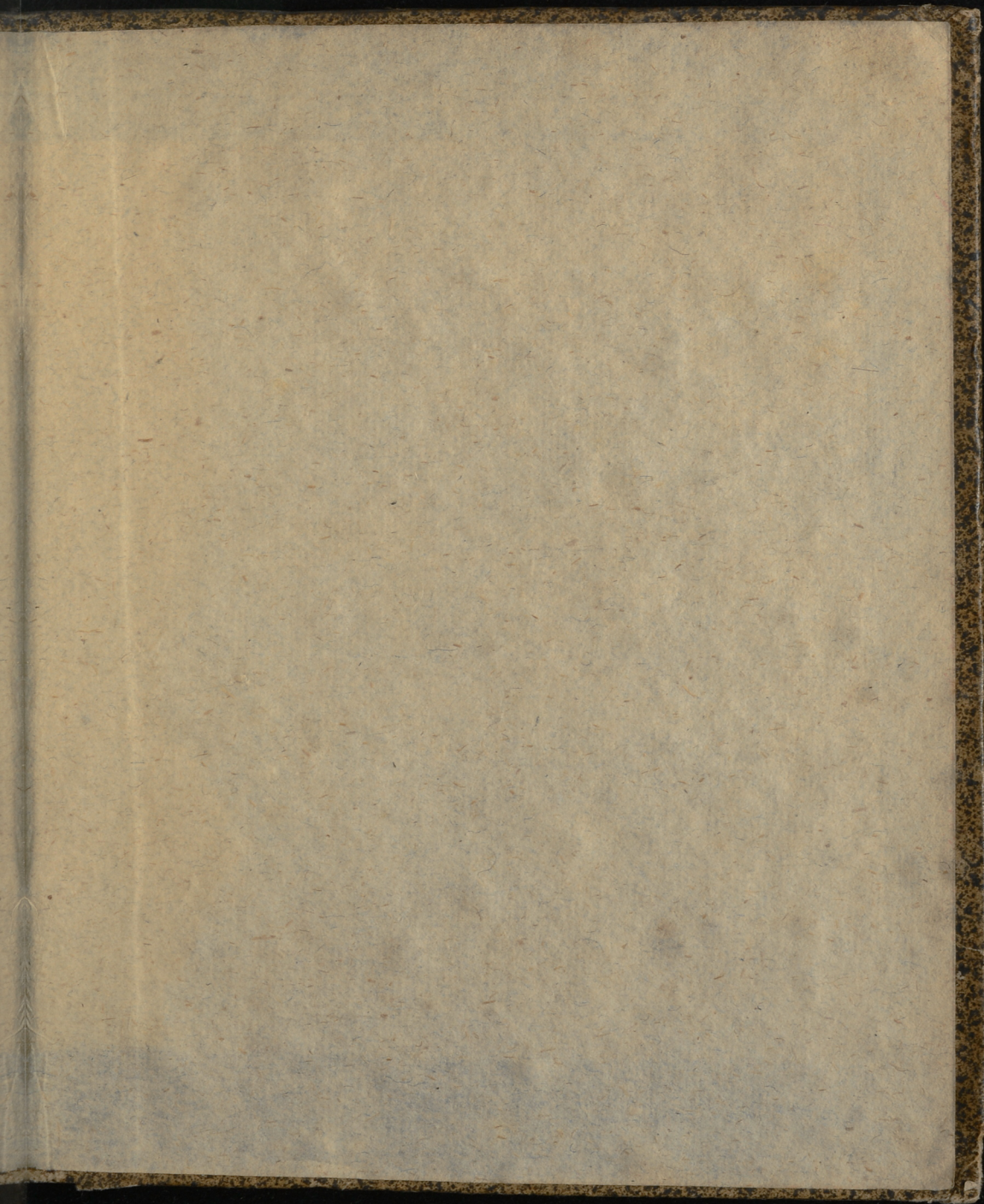
6. *Frustra Doct. Drusus in Marc. 1. 17. in Theologos invehitur, quòd nomen Jესu cum Јosua idem faciant. Nam, ut omittam τῶς LXX. ipsi Scriptores Sacri Јosua cum Ἰησοῦ confundunt. vid. Act. 7. 45. Et יהושע Sacerdos Hag. 2. 7. scribitur Efr. 3. 2. ישוע. Nimis hic, ut quandoq; aliàs, grammatica sua ἀκριβεῖα, qua praesertim in nominibus propriis saepe fallit, contra lucem meridianam indulto Vir doctissimus.*
7. *Alij, praeterquam summo Sacerdoti licitum fuisse, Pontificali amiculo indai, vel Urim & Tummim consulere, ex 1. Sam. 30. 7. cogi non potest: ut incassum Doct. Cuneus Interpretes hoc nomine dormitationis insimulet.*
8. *Mal. 3. 10. והריקותי לכם כרכה. Vocis הריק Significatio optime videtur peti posse ex Lingua Arab. ubi رיק in 4ta Conj. τῶ Hiphil Hebraeorum respondentis, notat effundere. Vide Luc. 11. 50. Verto igitur: Et effundam vobis benedictionem.*

QUæ sint de Christo Mohamedis dogmata, quidve De vero tradat pseudopropheta, doces, Doctorisve Arabis penetras, Agnate, latebras, Quaque potes, verum protrahis è tenebris. Scilicet hoc Christum est, hoc verum quærere, perque Oppositas nubes velle videre diem. Hoc raræ specimen virtutis & artis habemus, Præmia queis statuet magna futura dies.

Suo è Sorore Nepoti de egregiis studiorum quæ sacrorum quæ philologicorum profectibus animitus gratulatur, ulterioa subinde donorum Spiritûs S. incrementa adprecatus

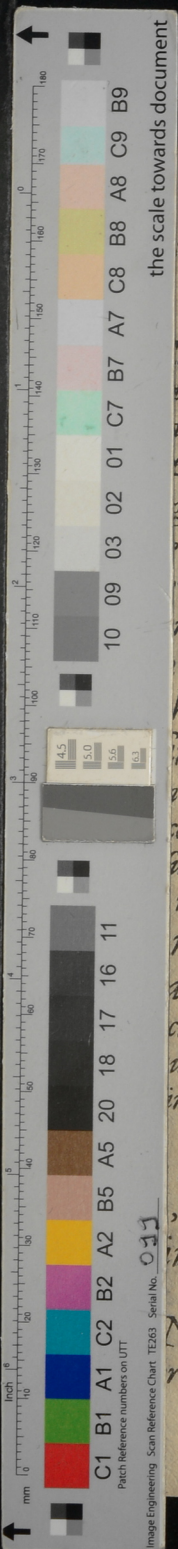
JOH. HENRICUS GERNLERUS,
V.D.M. ad D. Theod. in Eccl. min. Basileæ.

F I N I S.

ST
S
A

the scale towards document

opi in verbis Domini, obijciant, cum tota
consistat in meris loquendi Formulis, qua in

imus, quò minus Arbor Scientia boni & ma-
tramentorum Fæderis Operum referatur.

tionem Hug. Grotii (pace Summi Viri dictum

6. 3. לא ידון רוחי נאדם לעלם longè pra-
garis: non contendet vel rixabitur
us cum homine in Saculum &c.

17 vix ac ne vix quidem litigandi significati-
nt Eraditi, annon, retentâ suetâ vocis nota-

reddi possint: Annon judicaret Spi-
homines in Saculum, quia caro

nt dies eorum centum &c. Non enim
is est Ellipsis, Nota interrogationis, præsertim

comminatoriis vel castigatoriis, vid. Mal. 2.
tam hunc, ni fallor, expressit Onkelos, licet ver-

rediderit לא יתקים דרא בישא הדון קדמו
nebit, vel, subsistet genera-

עלם: ו
a coram me in Saculum.

currit vox כל apud Hebraeos & Chaldaeos non
uam, flagitante id sensu loci, interpretantur

imum, Mentem &c. per transpositionem lite-
לב. Alias vocis originationes à R. Saadia

mitto. Præferenda cæteris videtur derivatio
inquit, est לשון ישמעל לב, denotat Cor,

in Linguâ Arabicâ. Frequenter enim
vox באל hoc sensu: unde orta phrasis,

Non venit mihi in mentē. Hinc etiâ de-
r. בלא, id. Vide Versionem Syr. & Arabic. Ex-

E 2

6. Frustra